

VLAAMSE RAAD

ZITTING 19924993

HANDELINGEN

69-70-71-72

VERGADERINGEN VAN SEPTEMBER 1993

ONDERZOEKSCOMMISSIE BESTEDING KS-GELDEN

SEPTEMBERNOTA VAN DE VLAAMSE REGERING

Inhoud

Nr. 69 Dinsdag 28 september 1993

Berichten van verhindering, blz. 2663

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 2663

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 2663

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 2664

Verslagen

Indiening, blz. 2664

Jaarverslagen

Indiening, blz. 2664

Besluiten van de Vlaamse regering

Indiening en verwijzing, blz. 2664

Verslagen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 2664

Opmerking van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 2665

Aanbevelingen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 2665

Resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers

Indiening, blz. 2665

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2665

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2665

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 2666

Mededeling van de Vlaamse regering, blz. 2666

Spreeker : minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2669

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 2671

Nr. 70 Woensdag 29 september 1993

Berichten van verhindering, blz. 2683

Mededeling van de Vlaamse regering

Debat, blz. 2683

Spreekers : de heren A. Denys, F. Vandenbroucke, E. Van Rompuy, J.-P. Van Rossem, F. Wymeersch, F. Dewinter, L. Hancké, G. Annemans, H. Schiltz, P. Van Grembergen, J. Geysels, F. Van den Eynde, L. Barbé, minister-president L. Van den Brande, minister N. De Batselier en minister W. Demeester-De Meyer

Hoofdelijke stemming, blz. 2713

Spreekers : de heren J. Geysels, P. Dewael, J. Devolder, J. Caubergs

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer J. Caudron gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm

— 381 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2714

Spreekers : de heer J. Caudron, minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2718

Nr. 71 Donderdag 30 september 1993 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2719

Samenstelling van commissies

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 2720

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer J. Caudron gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm

— 381 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2720

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen,

— 382 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2721

Spreekers : de heren E. Van Vaerenbergh, J. Van Hauthem, F. Vergote

Met redenen omklede motie van de heer J. Van Hauthem tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen,

— 385 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2724

Spreekers : de heren J. Van Hauthem, A. Denys

Met redenen omklede motie van mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck tot besluit van de op 6 juli 1993 door mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de doortocht van de SST te Lembeek,

— 383 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2725

Spreeker : mevrouw M. Aelvoet

Met redenen omklede motie van mevrouw M. Aelvoet tot besluit van de op 6 juli 1993 door mevrouw M. Aelvoet gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de beslissingen omtrent de doortocht van de SST in Lembeek en Bierbeek en tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de doortocht van de SST te Lembeek

— 387 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2726

Met redenen omklede motie van de heer F. Van den Eynde tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer F. Dewinter gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek

— 384 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2727

Spreeker : de heer F. Van den Eynde

Met redenen omklede motie van mevrouw M. Aelvoet tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer F. Dewinter gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek

— 386 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2727

Spreeker : mevrouw M. Aelvoet

Met redenen omklede motie van de heer G. Annemans tot besluit van de op 7 juli 1993 door de heer F. Van den Eynde gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs

— 390 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2728

Spreker : de heer F. Van den Eynde

Met redenen omklede motie van mevrouw A. Leysen C.S. tot besluit van de op 7 juli 1993 door de heer F. Van den Eynde gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs

— 388 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2729

Sprekers : mevrouw A. Leysen, de heren J. Tavernier, P. Van Grembergen, A. Denys, F. Vandenbroucke

Met redenen omklede motie van de heer

G. Annemans tot besluit van de op 7 juli 1993 door de heer F. Van den Eynde gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs

— 390 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2731

Verslag van de commissie van onderzoek naar de besteding van de KS-gelden

— 318 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 2732

Sprekers : de heer J. Weyts, verslaggever, de heren L. Pierco, K. Pinxten, P. Dewael, E. Van Rompuy, A. Denys, L. Barbé, G. Bossuyt, J. Ulburghs, H. Schiltz, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2751

Nr. 72 Donderdag 30 september 1993
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2753

Verslag van de commissie van onderzoek naar de besteding van de KS-gelden

— 318 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting), blz. 2753

Sprekers : de heren F. Wymeersch, E. Van Rompuy, G. Moens, A. Denys, J. Ulburghs, P. Dewael, P. Chevalier, L. Hancké, J. Geysels, F. Dewinter, J. Vandeurzen, H. Olaerts, G. Bossuyt, M. Didden, J. Sleenckx, K. Pinxten, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2791

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend

AANWEZIGEN

M. Aelvoet, V. Anciaux, G. Annemans, J. Ansoms, G. Anthuenis, L. Appeltans, E. Baldewijns, L. Barbé, M. Bartholomeeussen, P. Berben, E. Beysen, R. Bosman, G. Bossuyt, M. Bourgeois, H. Brouns, X. Buisseret, H. Candries, M. Capoen, J. Caubergs, J. Caudron, F. Cauwenberghs, P. Chevalier, M. Cordeel, H. Coveliers, S. Creyf, R. Daems, N. De Batselier, A. De Boeck, J. De Bremaeker, S. De Clerck, A. De Maght-Aelbrecht, F. De Man, W. Demeester-De Meyer, J. Demeulenaere, J. De Meyer, J. De Mol, W. Demuyt, A. Denys, P. Deprez, J. De Roo, J. De Seranno, P. Desmet, R. Deswaene, L. Detiège, W. De Vlieghe, J. Devolder, P. Dewael, F. Dewinter, M. Didden, L. Dierickx, M. Dillen, V. Dua, J. Dupré, J. Eeman, M. Eyskens, G. Geens, J. Geysels, A. Gijsbrechts-Horckmans, W. Goossens, L. Goutry, L. Hancké, P. Hostekint, T. Kelchtermans, H. Lauwers, R. Landuyt, J. Leclercq, J. Leduc, J.

Lenssens, A. Leysen, C. Lisabeth, M. Logist, M. Maertens, H. Marsoul, L. Martens, T. Merckx-Van Goey, G. Moens, C. Moors, L. Nelis-Van Liedekerke, A. -M. Neyts-Uytbroeck, H. Olaerts, M. Olivier, J. Peeters, L. Peeters, W. Peeters, L. Pierco, E. Pinoie, K. Pinxten, S. Platteau, R. Raes, D. Ramoudt, F. Sarens, J. Sauwens, A. Schellens, H. Schiltz, E. Schuermans, J. Sleenckx, J. Spinnewyn, L. Standaert, H. Suykerbuyk, F. Swaelen, G. Swennen, R. Swinnen, P. Tant, J. Tavernier, J. Taylor, J. Timmermans, M. Tyberghien-Vandenbussche, J. Vande Lanotte, L. Van den Bossche, L. Van den Brande, F. Vandenbroucke, B. Vandendriessche, F. Van den Eynde, D. Van der Maelen, M. Van der Poorten, J. Van der Sande, J. Vandeurzen, H. Van Dienderen, J. Van Eetvelt, P. Van Grembergen, J. Van Hauthem, R. Van Hooland, M. Van houtte, E. Vankeirsbilck, G. Vanleenhove, R. Vanlerberghe, J. Van Looy, D. Van Mechelen, L. Van Nieuwenhuysen, K. Van Overmeire, T. Van Parys, M. Van Peel, E. Van Rompuy, J.-P. Van Rossem, E. Van Vaerenbergh, L. Vanvelthoven, R. Van Wallegem, H. Van Wambeke, V. Vautmans, F. Vergote, I. Verleyen, A. Verlinden, G. Vermassen, F. Vermeiren, W. Verreycken, M. Verwilghen, H. Weckx, J. Weyts, R. Wierinckx, F. Wymeersch.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

G. Cardoen, E. Flamant, J. Laverge : gezondheidsredenen ;

F. Dielens, L. Maximus, W. Seeuws : buitenslands ;

A. Arts, P. Breyne, L. Bril, M. Colla, E. De Groot, F. Ghesquière, J. Ulburghs, J. Valkeniers, M. Vogels : ambtsverplichtingen ;

J. Van Hecke : familieverplichtingen.

AFWEZIGEN ZONDER KENNISGEVING

J. Buchmann, A. Bourgeois, W. Claes, W. Cortois, J. Decorte, H. De Croo, J.-L. Dehaene, P. De Keersmaecker, E. Derycke, R. De Wulf, J. Gabriels, A. Kempinaire, W. Martens, L. Monset, J. Pede, M. Smet, W. Taelman, L. Tobback, A. Van Aperen, R. Van Rompaey, G. Verhofstadt, F. Willockx.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING

Debat

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het debat over de medede-

Voorzitter

ling van de Vlaamse regering betreffende de economische en sociale situatie van Vlaanderen en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1994.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, dames en heren, na het beluisteren gisteren van de toespraak van de heer Van den Brande, moet ik toegeven dat u, mijnheer de minister-president, over een zeer groot vermogen beschikt om aan eenieder het gevoel te geven dat hij gelijk heeft.

U slaagt erin om het te doen overkomen — en dit zonder één krimp te geven — alsof alles wat de socialisten, de liberalen, de groenen, de christen-democraten, de volksnationalisten, van een begroting verwachten, in uw begrotingsbeleid is opgenomen.

Minister-president L. Van den Brande : Het lijkt enigszins op de zoektocht naar de graal, maar het is in feite de zoektocht naar een consensus in onze Vlaamse samenleving, wat toch een zeer edele en goede benadering is ! Het verheugt mij trouwens dat u er gedeeltelijk uw objectieven kan in terugvinden !

De heer A. Denys : Dit is op een zeer perfecte wijze vervat in die ene sublieme consensuszin, waarin is gesteld, ik citeer : Deze regering is voor een markteconomie die sociaal, ecologisch en cultureel moet gecorrigeerd worden. Einde citaat.

Collega's, gelukkig dat mevrouw Ilo-na Staller, alias La Ciccioлина, niet in de Vlaamse politiek actief is, zoniet zou u, om haar gelijk te geven, ook kunnen zeggen dat de markteconomie sensueel zou moeten worden gecorrigeerd.

Collega's, alle gekheid op een stokje, men kan vanzelfsprekend niet iedereen gelijk geven, zeker niet in een periode van laagconjunctuur en recessie. Dit wordt dan ook vrij duidelijk als men dieper ingaat op de holle

woordenretoriek die u gisteren hier heeft gehanteerd.

Collega's, men kan niet spreken van een orthodox begrotingsbeleid en tegelijk een relancepolitiek van subsidiëringen en massale overheidsuitgaven voeren.

Het kan niet dat men spreekt van schuldafbouw en dat men ter zelfdertijd een begrotingstekort van 50 miljard frank bereikt.

Men kan evenmin spreken van een obsessie inzake tewerkstelling als men als tewerkstellingsminister al zes jaar de verantwoordelijkheid draagt deels federaal en nu gewestelijk — voor de hoogste werkloosheidsgraad die Vlaanderen ooit heeft gekend.

Het kan ook niet dat men nu, na de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord, Vlaanderen verkoopt als zijnde autonoom en bekwaam om alles zelf te regelen. Ik heb u trouwens zondag beluisterd. Maar, tegelijk moest u gisteren al verklaren dat u in feite bij de federale regering moet bedelen om betrokken te worden bij het debat over het sociaal pact, waarbij uiteraard zal worden gesproken over het instrument bij uitstek inzake tewerkstelling, namelijk over het concurrentiebeleid.

Mijnheer de minister-president, uit die enkele voorbeelden blijkt duidelijk dat u zich opblaast om het eigen falen en onvermogen te verdoezelen.

Een meer diepgaande analyse van uw begroting, alsook uw eigen woorden, zullen dit aantonen.

Laten we beginnen met het verhaal-tje dat zonder belastingverhoging aan schuldafbouw wordt gedaan.

Collega's, eerst en vooral moeten we zeggen dat de belastingen wel worden verhoogd. Die verhoging is weliswaar niet terug te vinden in de begroting, maar wel in de middelen voor het MINA-fonds. De milieuheffingen worden immers geïndexeerd. Op een ogenblik dat de coalitie op nationaal vlak de indexeringen van de loonschalen afschaft, voert dezelfde coalitie op regionaal vlak de indexering van de milieuheffing in om haar inkomsten te verhogen.

Bovendien stel ik vast dat de politici van de meerderheid een zeer kort geheugen hebben.

Jarenlang heb ik hier de CVP-begrotingsspecialisten horen verklaren dat het jaar 1994 een zeer belangrijk jaar zou zijn voor de Vlaamse begroting. Het jaar 1994 zou het jaar worden van de grote ombuiging. Dat werd reeds aangekondigd lang voor we wisten dat we bijkomende middelen zouden krijgen dank zij het Sint-Michielsakkoord. Deze aankondiging was louter en alleen gebaseerd op de financieringswet van 1989.

Deze financieringswet voorziet in twee fasen : de eerste fase, tot en met de begroting van 1993, is de fase van het natuurlijk tekort. Wij krijgen minder middelen dan bevoegdheden. In 1994 vindt de ombuiging plaats : we krijgen dan meer middelen, want we beschikken dan over de bonussen van de financieringswet van 1989. Dat is de tweede fase.

Op basis van de financieringswet 1989 krijgt Vlaanderen in 1994 10 tot 11 miljard frank meer dan in 1993. Bovenop deze bonussen krijgen we nu nog eens de bijkomende middelen uit het Sint-Michielsakkoord. Dat betekent nog een 9 tot 10 miljard frank extra.

Hoe is het mogelijk dat de regering, ondanks meer dan 30 miljard frank meerinkomsten, ongeveer hetzelfde begrotingstekort van 49 miljard frank aanhoudt dan vorig jaar, toen dat tekort 50 miljard frank beliep. Dezelfde CVP-fractie die het jaar 1994 tot het jaar van de ombuiging uitriep, tot het jaar waarin de tekorten zouden verminderen, heeft verklaard dat alle Sint-Michielsgelden voor schuldafbouw zouden worden aangewend.

Collega's, er is een tekort van 50 miljard frank op een begroting van 500 miljard frank. Dat betekent dat 10 procent van onze Vlaamse omzet deficitair is. Collega's, maandenlang heeft men beweerd dat iedere bijkomende frank zou worden gebruikt voor de schuldafbouw. Hoe ver staat het nu met die afbouw ?

Er is niet eens aan begonnen. De zo-

Denys

genaamde schuldbeheersing, die gepland was voor het jaar 2000, wordt verschoven naar 2010. De enige kapstok waaraan de Vlaamse regering haar orthodoxe en positieve begroting ophangt, is een theoretisch model, waarmee men tracht aan te tonen dat de schuld zal worden gestabiliseerd tot 75 percent van de middelen in het jaar 2010 of binnen 16 begrotingsjaren.

Wie heeft er in Vlaanderen nog vertrouwen in politiekers die beloven dat binnen 16 begrotingsjaren de situatie gezond zal kunnen worden genoemd ?

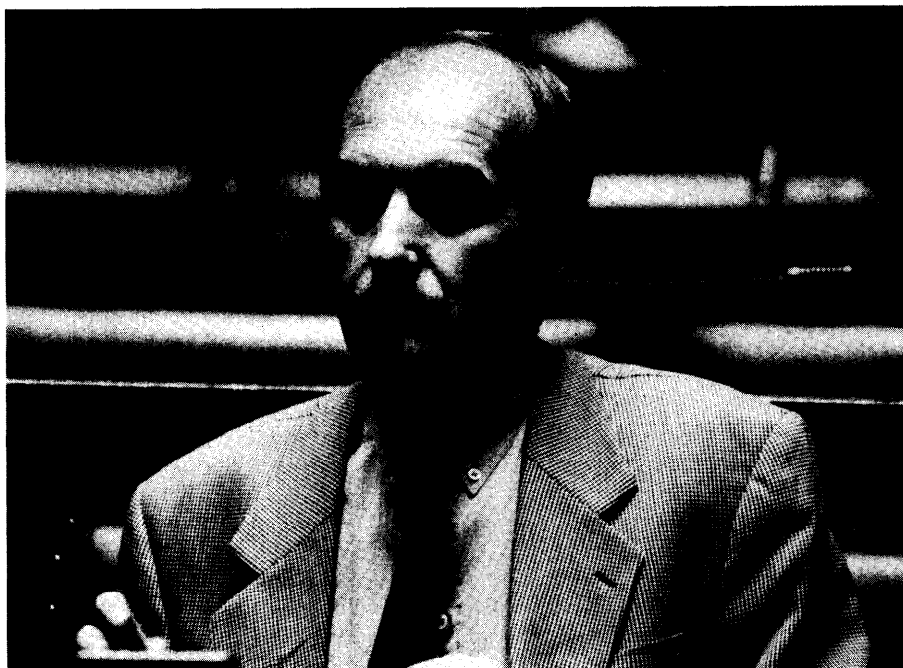
Collega's, bij de socialisten en in de christendemocraten kunnen we hiervoor geen vertrouwen hebben. Deze coalitie heeft immers sinds haar bestaan haar eigen begrotingsnorm reeds driemaal verschoven en lakser gemaakt.

In 1987 had de eerste coalitie onder leiding van de heer Geens bepaald dat het begrotingstekort zou samenvallen met het natuurlijk tekort, met andere woorden wat men minder kreeg aan middelen dan aan bevoegdheden zou het bedrag van het toegelaten tekort bepalen. Als we dat principe vandaag zouden toepassen, zou er een overschot moeten zijn.

Onder leiding van de heer Van den Brande werd die norm losser ; van het natuurlijk tekort ging hij over naar de zogenaamde SERV-norm. Deze norm had één groot uitgangspunt : de stabilisatie van de schuld in het jaar 2000.

Na de SERV-norm kwam de Demeester-norm. Mevrouw Demeester zal niet de geschiedenis ingaan als de meesteres in de begrotingsorthodoxie, want haar norm is opnieuw lakser dan de vorige.

De schuldstabilisatie vooropgesteld voor het jaar 2000 wordt verschoven naar het jaar 2010. Hoe zou u willen dat wij vertrouwen hebben in een coalitie alleen op basis van een erg theoretisch model dat er vanuit gaat dat over 16 begrotingsjaren de schuld zal worden gestabiliseerd. Dit is on-

VLD-fractievoorzitter André Denys gaf de Septembernota van de Vlaamse regering een onvoldoende

geloofwaardig en bovendien stellen we vast dat diezelfde regering zelf haar eigen norm binnen dezelfde coalitie in minder dan zes jaar tijd driemaal heeft veranderd. Dit is ook ongeloofwaardig omdat wij vaststellen dat deze coalitie een begrotingspolitiek voert zoals voorheen gedurende jaren in België, vooral tijdens de jaren zeventig. Toen zei men ook : Nu een beetje schuld maken kan geen kwaad, want het is investeren in de toekomst en in mensen. De plannen-Spitaels wilden met overheidsgeld tewerkstelling creëren. Ik blijf erbij : een schuld is alleen beheersbaar als men het jaarlijks tekort afbouwt. De rest is louter theorie en volksverlakerij. Een bedrijfsleider, een huisvrouw die over 30 miljard frank inkomsten meer dan vorig jaar zou beschikken en er niet in zou slagen om daarmee vroegere tekorten of schulden af te bouwen, zou worden bestempeld als een slechte manager of een verspilzieke huisvrouw.

In Vlaanderen is de heer Van den Brande de slechte manager en mevrouw Demeester de verspilzieke huisvrouw.

Mijnheer de minister-president, het tweede grote thema van uw beleidsverklaring is uw zogenaamde obsessie voor tewerkstelling. U werpt zich op als de redder, de messias van de Vlaamse tewerkstelling. Mijnheer de minister-president, het is de hoogste graad van morele pretentie die ik de voorbije jaren heb meegemaakt. U was federaal minister van Tewerkstelling en Arbeid tussen 1987 en 1991, dus ook in de periode van hoogconjunctuur van 1988 tot 1990. Sedertdien hebt u de leiding van de Vlaamse regering, die, zoals u zegt, over de economische hefboom beschikt om iets te doen voor de tewerkstelling. Na gedurende zes jaar de hoogste politieke verantwoordelijkheid voor tewerkstelling in het land te hebben gedragen, laat u de hoogste graad van werkloosheid na die Vlaanderen ooit heeft gekend. Vandaag zijn er in Vlaanderen 226.000 uitkeringsgerechtigde werklozen en 110.000 andere werkzoekenden. Dat is 83.000 meer dan in 1991. Dat is 45.000 meer dan vorig jaar. Dat is meer dan 12 percent van de beroepsbevolking.

Minister-president L. Van den Brande : Omdat u refereert naar een vorige periode wil ik even tussenbeide komen. Ik heb nooit beweerd dat een halvering van de jeugdwerkloosheid en het creëren van 150.000 nieuwe banen de unieke verdienste van de toenmalige minister van Tewerkstelling en Arbeid was. De verbetering van de werkloosheidscijfers was in die periode ook te danken aan de economie die beter draaide. We zaten toen in een hoogconjunctuur. Op dit ogenblik maken we wereldwijd een economische recessie mee met structurele verschraving van de arbeidsmogelijkheden in West-Europa en in een aantal andere landen.

Laten we de cijfers dus nuanceren. Noch de buitengewone aangroei van werkgelegenheid noch de substantiële daling van de werkloosheid in die periode zijn alleen aan mij te danken. Het tegendeel heb ik nooit beweerd.

Namens de hele Vlaamse regering vestig ik de aandacht van de Vlaamse Raad op het feit dat het ons aller plicht is met de middelen waarover we beschikken, alles op alles te zetten om de werkloosheid terug te dringen en te zien hoe we de werkgelegenheid duurzaam kunnen ontwikkelen voor de toekomst.

De heer A. Denys : Mijnheer de minister-president, ik wil dit debat intellectueel eerlijk aangaan. Ik ben de eerste om toe te geven dat de werkloosheidscijfers beoordeeld moeten worden in het licht van de conjunctuur. In de periode dat u federaal minister van Tewerkstelling was, waren er zeker drie jaren van hoogconjunctuur en drie jaren van economische teruggang. Maar vandaag stellen we toch vast dat er meer werklozen zijn dan in 1987. In de plaats van u uit te geven als de messias die de werkloosheid zal oplossen en zo maar maatregelen aan te kondigen, zou u er dus goed aan doen te beginnen met een diepgaand gewetensonderzoek om voor uzelf te evalueren wat u in die voorbije zes jaar goed hebt gedaan, en slecht hebt gedaan. Ik stel vast dat u geen besluiten trekt uit die zes jaar, want nu stelt u precies dezelfde remedies, dezelfde instrumenten voor als toen. Die zijn dus eigen-

lijk tot mislukken gedoemd. Voor u komt een tewerkstellingsbeleid neer op het geven van overheidssubsidies voor kunstmatige tewerkstellingsprojecten, voor verlieslatende bedrijven zoals BOEL en DAF. In feite is dit een variëteit op de tewerkstellingsplannen van de heer Spitaels op het einde van de jaren zeventig. Ook toen ging men ervan uit dat elke werkplaats die verloren ging in de privé-sector vervangen moest worden door een werkplaats in de overheidssector. Door die ingreep is het aantal ambtenaren van zeshonderdduizend naar negenhonderdduizend gestegen. Door die beslissing is er een enorme scheefrekening in de nationale begroting ontstaan. De minister-president past vandaag een variëteit toe : nominaal stijgt het aantal ambtenaren niet, maar er is wel een enorme stijging van de subsidies naar instellingen die tewerkstellen louter op basis van tegemoetkomingen.

Het is niet mijn bedoeling de verschillende vormen van tewerkstelling tegen elkaar uit te spelen. Voor de liberalen is tewerkstelling in de sociale sector verantwoord als zij een sociaal rendement heeft. Voor ons is tewerkstelling in het onderwijs verantwoord als zij een onderwijsrendement heeft. Voor ons is tewerkstelling in het milieu verantwoord als zij een ecologisch rendement heeft.

Daar gaat het echter niet over. Waar het wel over gaat, is dat u, mijnheer de minister-president, met een resem gesubsidieerde tewerkstellingsprojecten die doelstellingen misbruikt om tewerkstelling omwille van de tewerkstelling te creëren. U gaat echter niet na wat het rendement en wat de doeltreffendheid ervan is. Zoiets wrekt zich omdat het verwachtingen scheidt die nadien niet kunnen worden ingelost.

Mijnheer de minister-president, u zou zich veel beter bezighouden met na te gaan hoe er meer tewerkstelling kan worden gecreëerd in sectoren die geld voor de overheid opbrengen in plaats van geld te kosten.

Uw economisch beleid, dat tot dusver alleen is toegespitst op het redden van BOEL en DAF en op uw Vlaam-

se verankeringsstrategie, is daarom geheel fout.

Indien u meer tewerkstelling wil scheppen in de privé-sector, moet u niet praten over Vlaamse verankeringsstrategie maar moet u zorgen voor een Vlaams investeringsoffensief. Dat moet niet gebeuren door zelf overheidsholdings op te richten maar door het scheppen van een klimaat en het creëren van een kader waardoor het vele geld dat nog in Vlaanderen aanwezig is, niet wordt aangewend voor het aflossen van de staatschuld maar voor het beleggen in risicodragend kapitaal. Beleggen in ondernemingen die een meerwaarde scheppen, is de enige manier om duurzame toekomstkansen te bieden voor de tewerkstelling.

Hiervoor is een nieuwe aandelenwet nodig waarbij via fiscale stimuli de mensen ertoe worden aangezet te beleggen in pensioenfondsen en investeringsfondsen, waarvan de middelen gaan naar risicodragend kapitaal.

Ik ben mij ervan bewust dat de fiscaliteit een nationaal gegeven is. Niets belet u echter om het initiatief te nemen om in overleg met de nationale regering een offensief plan uit te werken. U beschikt zelf nog over voldoende middelen op uw eigen begroting voor de economische expansie om onder de vorm van belastingteruggave de belegging in Vlaamse investeringsfondsen te stimuleren. Een beetje creativiteit, een kleine aansporing kan ook hier belangrijke gevolgen hebben.

Mijnheer de minister-president, wij blijven de indruk hebben dat uw tewerkstellingsbeleid gepruts blijft in de marge. Zolang men geen kader schept waarbij het beleggen in de privé-sector wordt aangemoedigd, waarbij het investeren wordt beloond, dreigt Vlaanderen een werkloosheidswoestijn te worden.

Deze regering is niet bekwaam om dat kader te creëren, niet alleen wegens gebrek aan bevoegdheden maar ook omdat zij een moreel en een politiek bezwaar heeft tegen de privé-sector, in tegenstelling tot de liberalen, die vertrouwen hebben in de

Denys

privé-sector. De regering wantrouwt de privé-sector. Zij beschouwt de privé-sector als een noodzakelijk kwaad, die echter niet te veel ruimte mag krijgen omdat hiervan dan ongetwijfeld misbruik wordt gemaakt. De vrije markt zal de mensen uitbuiten, woekerwinsten najagen en ons leefmilieu kapotmaken.

Dit aangeboren wantrouwen van socialisten en christen-democraten is duidelijk terug te vinden in het boekje Vlaanderen-Europa 2002. In de passage die handelt over het aantrekken van meer risicodragend kapitaal, wordt duidelijk bepaald dat dit niet mag leiden tot nieuwe fiscale voordelen voor het bedrijfsleven.

Dezelfde houding vinden we terug in de manier waarop het milieubeleid wordt gevoerd.

Het milieubeleid dat deze coalitie nu reeds sedert zes jaar voert, is een puinhoop. Ik zal mij nu niet uitspreken over de gebreken ervan, het Rekenhof heeft dat op een schitterende wijze gedaan. Ik heb het alleen over de verhouding tussen milieu en economie. Het gevoerde milieubeleid getuigt van een enorm wantrouwen ten opzichte van de economie. Men gaat ervan uit dat milieu en economische groei niet kunnen samengaan. Men pleit voor de vermindering van de produktie, wat betekent dat er minder wordt geïnvesteerd en dat er minder tewerkstelling is. Het beste voorbeeld daarvan is het mestactieplan waarbij men het milieu opzet tegen de economie, tegen de bedrijfszekerheid. Het voornaamste doel van het plan is de vermindering van de produktie. Door een beetje creativiteit kan men toch aantonen dat de mestverwerking een middel kan zijn om beide elementen met elkaar te verzoenen. Door deze aanpak bewijst men ook dat men wantrouwen heeft in de privé-sector, geen wantrouwen. Wij pleiten dan ook voor het opnieuw bekijken van de rol van de overheid inzake het milieubeleid. De overheid moet betere controles uitvoeren, een betere inspectie organiseren, maar minder zelf voor haar rekening nemen. Er moet inzake de

uitvoering meer verantwoordelijkheid worden gegeven aan de privé-sector.

De heer F. Vandenbroucke : Mijnheer Denys, uw verklaring verwondert mij een beetje. Ik stel namelijk vast dat uw pleidooi voor een andere economische politiek neerkomt op het geven van subsidies aan de beurs. Ik ben inzake de beurs een verstokte liberaal. Ik vind dat de beurs niet moet worden gesubsidieerd. Risicodragend kapitaal moet ook als dusdanig worden beschouwd. Ook daarin ben ik een verstokte liberaal. Ik stel vast dat u op dat punt wel een collectivist bent.

De heer A. Denys : Mijnheer Vandenbroucke, ik was ervan overtuigd dat u, als econoom, toch wel wist dat het risicodragend kapitaal in België gepenaliseerd wordt en zwaarder wordt aangepakt dan het spaargeld. Een voorbeeld daarvan is het verschil tussen de roerende voorheffing op dividenden die worden uitgekeerd na winsten en de roerende voorheffing op spaargelden. Het verwondert mij ten eerste dat u, die zich altijd uitgeeft als grote econoom, dat verschil niet kent. Wij willen dat het geld opnieuw terecht komt waar het eerst en vooral nodig is, namelijk bij de investeringen en de tewerkstelling. Wij zijn van mening dat overheidstewerkstellingen op lange termijn niet haalbaar zijn.

De voorzitter : De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer F. Vandenbroucke : Mijnheer Denys, ik wens hier geen polemiek te voeren die eigenlijk thuis hoort in het federale parlement. Een gegeven staat wel als een paal boven water. Indien u uw experiment van 1982-1984 wenst te herhalen, namelijk door de aankoop van aandelen fiscaal te bevoordeligen en zo de beurs te stimuleren, gaat het grootste voordeel niet naar degenen die op dat ogenblik aandelen kopen op een plotseling stijgende beurs, maar naar degenen die in hun zetel zitten en reeds aandelen hadden. Zij krijgen nieuwe winsten door gemeenschaps-gelden en nemen daarbij helemaal geen risico.

Ik ben wat dat betreft een verstokte liberaal. Men speculeert op de beurs op eigen risico.

De heer A. Denys : Mijnheer Vandenbroucke, ik ben het op een enkel punt met u eens. Ik pleit voor een aandelenwet voor nieuwe investeringen, voor nieuw risicodragend kapitaal. Los daarvan durf ik beweren dat de economische groei die er van 1987 tot 1989 is geweest in hoofdzaak een uitvloeisel was van de wet-De Clercq die in 1982-1983 van toepassing werd.

Mijnheer de voorzitter, de VLD is van mening dat het enig alternatief om in Vlaanderen een nieuw beleid uit te werken erin bestaat ons fundamenteel te bezinnen over de taken van overheid en privé-sector. Dit is dan ook het alternatief dat de VLD voorstelt.

Bij een eenvoudige analyse van de begroting hebben we tot onze verrassing vastgesteld dat bijna 20 procent van het totale krediet van 500 miljard frank gaat naar parastatalen in de welzijnssector, in de huisvestingssector of in de milieusector. Over deze bijna 100 miljard frank van de parastatalen heeft niemand van ons duidelijke controle. Deze parastatalen werken in een grijze zone en worden in hoofdzaak bestuurd door vriendjes van de zuilen en door sommige politici of vrienden van politici. Er zijn leden van de Vlaamse Raad — niet van de VLD-fractie — die hier beslissen over de dotaties aan instellingen waarvan ze mede bestuurder zijn. *(Onderbreking door de heer Vandenbroucke)*

Zulke praktijken moeten we saneren. Ons voorstel is vrij eenvoudig : schaf deze dertig parastatalen af. Onderzoek wat de privé-sector zelf kan uitvoeren en wat moet gebeuren door de overheid. Laat dit gebeuren door de administratie zelf, met controle van en bestuurd door degenen die hier verantwoording afleggen en die dus politieke verantwoording moeten afleggen tegenover de kiezer.

Men kan zelfs een keuze maken bij wat de overheid moet doen. Er kan voor een gedeelte worden gedecentraliseerd. De gemeente, het bestuur

Denys

dat het dichtst bij de burger staat, zou men zoveel mogelijk bevoegdheden kunnen geven.

Er wordt hier zo vaak gepraat over het middenveld. Als er al een middenveld nodig is, dan kan dit volgens mij de gemeente zijn. De gemeente is namelijk het neutrale bestuur dat het dichtst bij de burger staat. (*Onderbreking door de heer Lenssens*)

Mijnheer Lenssens, ik kan er niets aan doen dat u niet begrijpt wat ik zeg.

Mijnheer de voorzitter, ik ga besluiten. De Vlaamse euforie is voorbij. Wat we zelf doen, doen we beter, is een slogan die als een zeepbel uit elkaar is gespat. Vlaanderen is jammer genoeg nog nooit zo ziek geweest : een economie in recessie, de hoogste graad van werkloosheid die we ooit hebben gekend, een begrotingstekort van bijna 50 miljard frank dat ook Vlaanderen zal belasten met een schuld voor de volgende generaties. Deze schuld moet worden afbetaald met geld dat we nodig hebben om te investeren in ondernemingen met toekomstgerichte markten en producten.

Zolang we geen ombuiging realiseren en zolang we het geld niet opnieuw kunnen draineren naar nieuwe tewerkstelling, zullen we geen duurzame tewerkstelling kennen.

Intussen werkt minister-president Van den Brande voort met dezelfde ploeg en op dezelfde wijze als gisteren en eergisteren : met mislukte remedies, door het nog vergroten van de schuld, door een kortetermijnpolitiek.

In eender welke sector van de maatschappij zou men zeggen aan degenen die mislukken maar die toch op dezelfde wijze willen verdergaan : Stap op, want verblind door uw ijdelheid gaan we met u de dieperik in. Vlaanderen verdient beter. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren ministers, collega's, onze fractie verheugt zich erover dat het debat over het algemeen beleid van de Vlaamse regering bij de aanvang van het politieke jaar op een vernieuwde manier kan worden gevoerd en dat het parlement de primeur krijgt van de Vlaamse begroting. Vroeger werden de begrotingen opgesteld met de valiezen in de hand zodat we de resultaten konden lezen op lustige stranden. Nu kan de Raad ter zake op een volwassen manier een debat voeren.

Wij delen de centrale bekommernis van de minister-president inzake de sociaal-economische toestand en meer bepaald inzake de werkgelegenheid. Het is correct dat de slagkracht van de Vlaamse economie vermindert. De hefbomen van het economisch beleid zijn nog grotendeels federale bevoegdheid, ja zelfs Europese bevoegdheid. Mijnheer Denys, Vlaanderen is inderdaad vragende partij om de concurrentiekracht van onze ondernemingen te herstellen. Onze regio is sterk uitvoergericht en bijzonder gevoelig voor de conjunctuur en de structurele ontwikkelingen in de wereldeconomie. Als sterk exportgerichte regio vormen we natuurlijk het eerste slachtoffer van internationale ontwikkelingen. Wij verliezen duidelijk marktaandeel mede als gevolg van de loonkostenhandicap die tot 4 percent oploopt ten opzichte van onze zeven belangrijkste handelspartners. Wij moeten iets doen aan de competitiviteit, aan de arbeidskosten, vooral omdat deze laatste in sectoren die sterk arbeidsintensief zijn, arbeidsvernietigend werken. Collega's van de VLD, het Vlaamse antwoord mag niet bestaan in een devaluatie, zoals een eminent collega van u, die helaas niet in de Vlaamse raad zetelt, oppert. Integendeel, om onze concurrentiepositie te herstellen, moet er een voluntaristisch beleid worden gevoerd van loonmatiging en verlaging van onze arbeidskosten. Het sociaal pact is voor de Vlaamse regio essentieel. Zoals de minister-president reeds heeft gezegd, zijn wij vragende partij voor een sociaal pact.

De heer J.-P. Van Rossem : Uitbuiters !

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Van Rossem, over het sociaal pact zullen discussies moeten worden gevoerd die verantwoordelijkheid zullen vragen. (*Onderbreking door de heer Van Rossem*) CAO's die werden gesloten toen er perspectieven waren voor een economische groei moeten worden herzien nu wij in de periode 1993-1994 gemiddeld slechts een nulgroei zullen kennen. Wie pleit voor reële loonstijgingen zoals bijvoorbeeld de ABVV-Textielcentrale doodt de tewerkstelling. Wij moeten streven naar een politiek van loonmatiging. Vlaanderen moet de ambitie behouden om te behoren tot de sterkste regio's in Europa. Daarom is het nodig dat wij blijven deelnemen aan het EMS en onze munt koppelen aan de sterkste munten. In 1967 was het pond 120 Belgische frank waard ; na verschillende devaluaties is het pond nog 60 Belgische frank waard en de levensstandaard in Groot-Brittannië ligt de helft lager dan in België. Wij moeten de ambitie hebben om landen zoals Duitsland en Japan, die een sterke munt hebben maar steeds een kostenmatiging hebben doorgevoerd, te volgen. Ook in Duitsland geldt een reële loonstop. Dit moet eveneens worden waargemaakt in de Vlaamse economie. Het sociaal pact is daartoe een belangrijk instrument.

Mijnheer Denys, u die ambities koestert om Vlaanderen in de komende jaren te besturen, moet toch weten dat onze regio niet los staat van de rest van de wereld. Er heerst een internationale crisis, denk maar aan Oost-Europa, aan de nieuwe ontwikkelingslanden. Onze industrie wordt bedreigd door een mondiale economische crisis. Ons antwoord mag niet zijn : devalueren of protectionisme, zoals de textielvakbonden voorstaan. Wij mogen niet capituleren. Integendeel, wij moeten mikken op de kwaliteit van ons aanbod. Daarvoor zijn wij wel bevoegd. Het is de verdienste van de minister-president dat hij het beleid heeft omgebogen. Een paar jaar geleden gaven we nog meer dan 12 of 13 miljard frank uit voor econo-

Van Rompuy

mische subsidiëring. In die tijd maakte de VLD ook deel uit van de Exe-cutieve. Inmiddels is de economische subsidiëring op drie jaar tijd afgebouwd van 10 miljard frank naar 5,8 miljard frank.

Wij leggen de nadruk niet op subsidiëring, maar op een aanbodgericht beleid, wat essentieel is voor de Vlaamse economie die op het ogenblik met een structurele crisis worstelt. De problemen kunnen alleen worden opgelost door innovatie en vernieuwing.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer F. Wymeersch : Mijnheer Van Rompuy, u bent fractieleider van de CVP in de Vlaamse Raad, niet in de Kamer. Het debat over de punten die u aanhaalt, moet in een ander parlement worden gevoerd, niet in de Vlaamse Raad. Ik stel voor dat u datgene wat u nu zegt herhaalt in het Belgische parlement ten overstaan van de Parti Socialiste.

In tegenstelling tot wat u beweert, is Vlaanderen geen vragende partij op het vlak van het sociaal pact. Op het ogenblik dat Vlaanderen de macht in eigen handen neemt en er vooral mede door de CVP — wat ik betwijfel — voor kan zorgen dat de sociale zekerheid eindelijk wordt **gefederaliseerd** en over eigen middelen beschikt, is er geen behoefte aan een sociaal pact.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Wymeersch op deze stelling zal ik niet uitvoerig ingaan. U zegt dat de punten die ik aanhaal niet in de Vlaamse Raad moeten worden besproken. Wij zijn verantwoordelijk voor de toekomst van onze economie en van onze werkgelegenheid. Wij mogen dus wel een uitspraak doen over het federale beleid dat op het vlak van de munt en van de arbeidskosten wordt gevoerd omdat dit essentieel is voor de toekomst van onze welvaart. De minister-president heeft dit ook naar voren gebracht.

Hoewel de middelen beperkt zijn, hanteert de Vlaamse regering haar beperkte bevoegdheden op een intelligente manier. Wij kunnen geen massaal relancebeleid voeren, niet nationaal en ook niet op Vlaams niveau. Middelen in het **impulsprogramma** voorzien om bijkomende middelen te voorzien voor specifieke sectoren met een hoge **tewerkstellingsgraad** zoals het milieu, de infrastructuur en sociale woningbouw, is een goede politiek. Op de begroting werd hiervoor 5 miljard frank uitgetrokken. Enkele maanden geleden hoorde ik de heer Spitaels op de RTBF pronkend verkondigen dat hij voor de Waalse economie anderhalf miljard frank had uitgetrokken. Dit bericht haalde grote koppen in de Waalse kranten. In Vlaanderen wordt er dus driemaal meer uitgetrokken met veel minder show.

De Vlaamse regering kan misschien veel worden verweten, maar bij het opstellen van de begroting heeft zij rekening gehouden met de toekomst. Dit is gemakkelijker dan in de nationale begroting omdat wij zekerheid hebben omtrent de middelen. In de loop van de jaren negentig zullen de middelen van de Vlaamse Gemeenschap aan een hoog ritme stijgen, namelijk met 3,34 percent. Vanaf het jaar 2000 zal deze stijging echter dalen tot 1,15 percent. Het zou dan ook zeer onvoorzichtig zijn, in de jaren negentig alles op te souperen. Daarom heeft de Vlaamse regering gekozen om voorzichtig te zijn. Een aantal sociale partners stelden voor om de Sint-Michiëls gelden tijdelijk te gebruiken voor het relancebeleid. In de periode 1993-1994 komt er door het Sint-Michiëlsakkoord een beleids-marge van 38,5 miljard frank, waarvan 21 miljard frank zal worden gebruikt om de schulden te vermindere-n. Dit is dus een optie die wij hebben genomen voor de toekomst.

In de Financieel Economische Tijd heb ik een interview gelezen waarin de voorzitter van de VLD verklaart dat de tekorten van gemeenschappen en gewesten tegen het einde van deze legislatuur moeten worden wegge-werkt. Dit betekent dus dat dit tekort ten bedrage van 90 miljard frank te-

gen 1995 volledig moet worden weg-gewerkt. Voor Vlaanderen brengt dit een besparing van 50 miljard frank tegen 1995. Dit betekent dat de uitgaven binnen de twee jaar met 10 percent moeten worden verminderd. Durft de VLD dit ook zeggen aan de onderwijzers, de welzijnswerkers, de gehandicapten en de kansarmen ? Neen, zij goochelt met cijfers en houdt geen rekening met de realiteit. Dat is alleen maar demagogie.

De financieringswet heeft de gemeenschappen en de gewesten bepaalde middelen toebedeeld. De CVP-fractie is niet bereid de financieringswet te wijzigen en zal ook niet dulden dat de centrale overheid bijkomende inspanningen vraagt aan de Vlaamse regering. De Vlaamse Gemeenschap mevrouw Demeester heeft daar de verdiensten van — heeft op eigen initiatief de begrotingsnorm verstrengd waardoor in de periode 1994-1996 een extra begrotingsinspanning van 39 miljard frank wordt geleverd. Tegen 2005 zal onze inspanning oplopen tot ruim 100 miljard frank. Door het niet uitgeven van de Sint-Michiëls gelden verlicht de Vlaamse Gemeenschap de federale begrotingspijn. Op die manier nemen wij een inspanning voor onze rekening die wij in feite niet zouden moeten nemen. Wij doen dit niet voor de mooie ogen van de federale regering maar omdat wij zelf onze toekomst willen voorbereiden. In zijn jongste verslag zegt de Hoge Raad voor Financiën dat de Vlaamse Gemeenschap in de periode 1993-1996 een inspanning levert van om en bij de 39 miljard frank.

Ik waarschuw de collega's van de VLD.

De heer Verhofstadt heeft het over de verspilzieke gemeenschappen en gewesten ten opzichte van de federale overheid. Ik ben ervan overtuigd dat hij bij een eventuele toekomstige federale regeringsvorming een confrontatie wil aangaan met de gemeenschappen en de gewesten. De VLD zal proberen de gemeenschappen en de gewesten te laten opdraaien voor de sanering van de publieke financiën. De VLD doet dit niet alleen uit gemakzucht maar ook om **ideologi-**

Van Rompuy

sche redenen. De Vlaamse Gemeenschap beheert sociaal gevoelige sectoren zoals welzijn en onderwijs waar heel wat sociale elementen een rol spelen en waarover de liberalen een andere visie hebben. Eigenlijk willen zij hier de afbouw ! Voor de CVP gaat het om een maatschappijkeuze !

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, collega Van Rompuy doet alsof wij Vlamingen niet moeten meebetalen aan de Belgische schuld. Hij doet precies of onze inbreng van 60 percent helemaal niet zwaar is.

De VLD vraagt niet — in tegenstelling tot de partij van collega Van Rompuy — dat de instellingen meer geld krijgen maar dat de Vlamingen minder belast worden.

Collega Van Rompuy, u heeft maandenlang verkondigd dat alle bijkomende middelen van het Sint-Michielsakkoord moeten worden gebruikt voor de schuldafbouw. Ik stel echter vast dat de Vlaamse regering een compromis heeft gesloten waarbij de helft van de bijkomende middelen opnieuw gebruikt wordt voor bij komende uitgaven. Ondanks de nieuwe inkomsten van ongeveer 30 miljard frank, kampt onze begroting met hetzelfde tekort als vorig jaar.

De VLD is van mening dat Vlaanderen dat dit jaar dankzij de financieringswet en de Sint-Michielsgelden bonussen ontvangt, moet kunnen werken zonder een begrotingstekort en zonder schulden.

De VLD is er immers van overtuigd dat de opbouw van een schuldenlast op lange termijn, de tewerkstelling vernietigt. De VLD denkt vooruit, de VLD denkt op lange termijn.

De heer E. Van Rompuy : Collega Denys, ik weet dat uw stelling toekomstgericht is. U heeft gezegd dat tegen 2000 de volledige Vlaamse schuld afgebouwd moet zijn. Dit betekent dat men tussen 1993 en 2000, 700 miljard frank zal moeten besparen of met andere woorden een besparing van 100 miljard frank per jaar op een begroting van 500 miljard frank. U overtreft niet alleen uw par-

tijvoorzitter die een reductie van de uitgaven met 10 percent vooropgesteld had, u wil meer ! U wil een besparing van 20 percent ! Twintig percent in de sectoren zoals het onderwijs, welzijn en tewerkstelling.

Gaat u aan de burger zeggen dat ongeveer 40.000 leerkrachten hun job zullen verliezen ? Gaat u de burger vertellen dat men in de welzijnssector 20 percent van de voorzieningen moet afbouwen ?

Indien u dat zegt, spreekt u de waarheid in plaats van de storende demagogie die de Vlaamse autonomie en deze Raad al te veel hypothekeren.

Ik sluit aan bij wat u in het begin hebt gezegd. De CVP-fractie maakt zich ook zorgen over de toekomst. Wij blijven in Vlaanderen voor belangrijke budgettaire uitdagingen staan, zelfs met de middelen waarover wij beschikken. Het welzijnsbudget stijgt dit jaar met 14,5 percent. Wij geven prioriteit aan de zwakken in de samenleving. Wij willen ook de mensen motiveren die zich voor hen willen inzetten. De dag waarop wij er niet meer zullen bij zijn zal Vlaanderen pas beseffen wat wij voor de welzijnssector hebben gedaan. Dankbaarheid bestaat echter niet in de politiek.

De uitgaven voor het leefmilieu stijgen in belangrijke mate. U kunt zeggen dat dit moet worden geprivatiseerd. Ik hoor daarover allerlei stellingen en slogans. We zullen straks eens over de mestoverschotten spreken. Wie zal dat betalen ? De sector zelf, dus de boeren en de landbouwers ? U zal dan klagen dat zij het moeilijker hebben in hun concurrentiepositie. (*Onderbreking door de heer Denys*)

De landbouwer zal dat moeten betalen en daardoor meer kosten hebben en dezelfde moeilijkheden hebben die hij nu heeft. Dat is de demagogie waarover de VLD het heeft.

De sector leefmilieu groeit in Vlaanderen in belangrijke mate. Dit jaar stijgen de uitgaven met 13 percent. Als we dan het MINA-fonds buiten de begroting nemen, dan stijgen deze uitgaven zelfs met 25 percent.

In het jongste rapport van het Rekenhof staan kritische opmerkingen. Ik vraag aan de Vlaamse regering om deze bemerkingen niet hooghartig te negeren, maar in adequate, democratische controlemechanismen te voorzien om de waken over een doelmatige besteding van deze middelen. Ook de uitgaven voor het onderwijs verontrusten mij enigszins. In 1988 schreef secretaris-general Georges Monard over de onderwijsuitgaven het volgende en ik citeer : Het Vlaams onderwijs zal in 1998 over ruim 14 miljard frank of 10 percent minder middelen beschikken dan nu. De Vlaamse Gemeenschap zal dan gedurende 10 jaar onafgebroken een bezuinigingsbeleid moeten voeren dat harder is dan in de periode 1982-1986. Einde citaat.

Het departement Onderwijs berekende dat tegen 2000 het financieringstekort ten opzichte van de geplande BTW-inkomsten ongeveer 45 tot 65 miljard frank zal bedragen. In het onderwijs moeten wij oppassen. De kostprijs van de nieuwe CAO is beperkt tot 8 miljard frank op kruissnelheid maar op termijn rijst toch een probleem van financiering. Ook in verband met de kwaliteit van ons onderwijs moeten wij erover waken dat dit ten aanzien van de groeiende uitdagingen op economisch vlak concurrentieel blijft. In dat verband zal hier in de komende maanden een debat worden gevoerd over het HOBU-decreet dat toch enorm belangrijk is voor de toekomst van zoveel jonge mensen. Zal de schaalvergroting leiden tot kostendrukking en betere kwaliteit ? Het debat mag niet worden verengd tot een provincialistische aangelegenheid. Tevens mogen er geen compensaties worden doorgevoerd om bepaalde nettten toch in leven te houden niettegenstaande de basis ervan inzake studenten niet voorhanden is.

Deze discussie wordt een belangrijke toetssteen voor het Vlaamse onderwijsbeleid in de toekomst.

Terecht heeft de minister-president in zijn toespraak gisteren en in Vlaanderen-Europa 2002 gepleit voor een beter bestuur en een anti-bureaucratische revolutie.

Van Rompuy

Een paar maanden geleden heeft de heer Schiltz in de Vlaamse Raad naar aanleiding van het debat over Vlaanderen-Europa 2002 een belangrijke uitspraak gedaan met betrekking tot de keizer-koster-mentaliteit die zich van ons meester schijnt te maken. Inderdaad, sinds 1980 de Vlamingen over meer autonomie beschikken, willen wij al te veel reglementeren en decreteren. Wij doen dit op vele nieuwe bevoegdheidsterreinen met de beste bedoelingen. Er is echter een veelheid van wetgeving en reglementering gecreëerd die onze samenleving soms dreigt te verstikken en te doen verdwalen in een administratieve doolhof. Ik denk ter zake meer specifiek aan de sectoren van ruimtelijke ordening en leefmilieu. Het debat dat wij over het Structuurplan Vlaanderen zullen voeren, is ook op dat vlak belangrijk. Ik hoop dat wij de lessen die wij in het verleden inzake reglementering hebben geleerd inachtig zullen zijn.

Als er vandaag zoveel onrust is bij de landbouwers heeft dat mede te maken met het regeren per omzendbrief zonder wettelijke grondslag, ingewikkelde procedures, een gebrek aan rechtsbescherming, administratieve bureaucratie. De landbouw voelt zich geïsoleerd. Het debat over het Mestactieplan is daar ook een gevolg van. De economische toekomst van de landbouwsector hangt samen met het creëren van rechtszekerheid. Willen wij nog leefbare landbouw in Vlaanderen? Dat is een belangrijke vraag die wij ons in toekomst moeten stellen. Ten aanzien van het ultieme overleg over het Mestactieplan zou ik namens mijn fractie het volgende willen zeggen. Het is de taak van de overheid om te zorgen voor een evenwichtige benadering bij dit dossier, rekening houdend met de ecologische en economische aspecten. De overschotten van dierlijk mest in Vlaanderen vormen een belasting voor het milieu en maatregelen hier tegen zijn noodzakelijk. Het was trouwens minister Kelchtermans die in 1991 in het mestdecreet deze stelling duidelijk heeft geponeerd. Bemestingsnormen zijn noodzakelijk en

ze moeten in een meerjarenplan worden gerealiseerd. Wij gaan ermee akkoord dat de veehouderij in Vlaanderen een grens heeft bereikt; de sector mag in zijn totaliteit niet meer groeien.

Wat onze fractie vraagt ten aanzien van het mestactieplan is een grotere selectiviteit inzake de normering, dus de bemestingshoogte, een voldoende overgangperiode om de bemestingsnormen te halen, een redelijke uitstapregeling, het op elkaar afstemmen van de gebiedsgerichte normering en het Structuurplan Vlaanderen, het opnieuw bestuderen van de indeling in bepaalde zones en vooral rechtszekerheid.

Onze bekommernis gaat uit naar de familiale bedrijven. Vijftig percent van de mestproductie wordt in de zeshonderd grote bedrijven voortgebracht. Positief is dat voor de grote bedrijven — vanaf 2.000 varkens — het onmogelijk wordt nog een vergoeding te bekomen.

Wij willen echter de gezinsbedrijven een kans geven om in moeilijke omstandigheden te overleven. Zij hebben het moeilijk ook door de ontwikkelingen op wereldvlak. Denk aan de maatregelen die in het kader van het GATT-akkoord worden genomen. Op het Europese vlak worden zij ook geconfronteerd met subsidiëring en nieuwe reglementering. De landelijke economische situatie is even belangrijk als de industriële. Het gaat hier om de tewerkstelling van duizenden mensen. Ook daarnaar moet onze bekommernis uitgaan.

Mijnheer De Batselier, wij aanvaarden het polarisatieklimaat niet waarin u economie en milieu tegen elkaar probeert uit te spelen. (*Hilariteit bij de VLD*) Gisterenavond heeft u in het TV-journaal indien ik u goed heb begrepen - gezegd dat kleine kinderen het slachtoffer van de landbouwers zouden worden. U heeft zelfs gezegd dat de landbouwers op termijn kleine kinderen kunnen vermoorden.

Minister N. De Batselier : Dat heb ik niet gezegd !

De heer E. Van Rompuy : Dat soort van demagogie en een dergelijke stellingname vinden wij onaanvaardbaar. U heeft gezegd dat men op die manier de gezondheid van kinderen en jonge mensen ondermijnt. Wij aanvaarden niet dat op deze wijze het debat wordt gevoerd.

Uw profilering moet wijken voor een serieuze debat over economie en ecologie, waarbij onze fractie vragende partij is.

De landbouwsector wordt geconfronteerd met problemen en die moeten worden opgelost, weliswaar rekening houdend met de leefbaarheid van de sector.

Daarom schetste ik krijtlijnen waarbinnen een vergelijk moet mogelijk zijn. Wij rekenen erop dat in dat verband een oplossing kan worden gevonden binnen de executieve.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, ik wil het even hebben over de toon die de heer Van Rompuy daarnet aansloeg.

De heer E. Van Rompuy : Dat heb ik van u geleerd. (*Protest bij de SP*)

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, indien de CVP-fractie-leider het toestaat, zou ik even mijn mening zeggen.

De heer E. Van Rompuy : Die hoor ik al weken via de televisie.

Minister N. De Batselier : Mijnheer Van Rompuy, ik ben het eens met de krijtlijnen van uw fractie. Laat dit duidelijk zijn.

Wat u er echter aan toevoegt, als zou ik hebben gezegd dat landbouwers kindermoordenaars zijn, dat neem ik niet ! Ik daag u trouwens uit hier en nu aan te tonen dat ik die woorden op die wijze ergens zou hebben uitgesproken.

Ik wens hier nogmaals te herhalen wat ik, samen met heel wat geneesheren, professoren en specialisten heb gezegd. Ik zei dat wij aan het spelen zijn met de gezondheid van de mensen en dat aan de landbouwers moet worden duidelijk gemaakt dat indien

De Batselier

het gebruik van nitraten niet wordt afgezwakt, dit een gevaar kan betekenen voor kinderen en zwangere vrouwen. En niet enkel De Batselier zegt dat, maar alle wetenschappers zijn die mening toegedaan. Ook Testaankoop heeft deze stelling aangehouden.

Ik heb dus nooit gezegd, in tegenstelling tot wat u op een zeer polemische wijze beweerde, mijnheer Van Rompuy, dat landbouwers kindermoordenaars zijn. (*Applaus bij SP, VLD en VU*)

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de minister, de CVP is vragende partij om samen met de landbouwers te zoeken naar oplossingen voor de problemen, zowel aangaande het leefmilieu als de volksgezondheid. Dat is de hoofdtoon die wij tijdens het debat willen aanhouden.

Ik kom nu tot het economisch overheidsinitiatief. In dat verband vraagt de CVP aan de Vlaamse Executieve, met het oog op een goed bestuur, dat een werkkader zou worden gecreëerd. Wij zitten momenteel in een economische crisis en de overheid zou opnieuw meer slagkracht moeten krijgen in de Vlaamse economie. De instrumenten moeten opnieuw operationeel worden gemaakt teneinde de economische recessie aan te pakken. In dat verband vragen wij dat de GIMV zou worden afgeslankt tot zijn kerntaken die voornamelijk betrekking hebben op het verschaffen van risicokapitaal voor het Vlaams bedrijfsleven. Bepaalde taken moeten worden afgestoten en de particuliere sector dient zijn intrede te doen in de kapitaalstructuur van de GIMV, zij het als minderheidsaandeelhouder. De democratische controle op het economisch overheidsinitiatief moet worden versterkt. Deze controle moet voornamelijk slaan op de resultaten en niet op een inmenging van de overheid dossier per dossier.

Vlaanderen kan het zich in volle crisis niet veroorloven dat haar instrumenten niet functioneren. De CVP-fractie verwacht de komende weken

dan ook concrete voorstellen vanwege de Vlaamse Executieve.

De verlamdende sfeer van scandalitis die momenteel rond het beleid hangt, moet verdwijnen hetgeen mogelijk zal zijn indien voor de GIMV een nieuwe operationale structuur tot stand wordt gebracht.

Mijnheer de minister-president, u bent nu anderhalf jaar voorzitter van de Vlaamse Executieve en de waardering voor uw werk in de Vlaamse publieke opinie is groot. Uw voorganger Gaston Geens leverde de bouwstenen voor de Vlaamse autonomie en loodste met Flanders Technology Vlaanderen door de crisis van de jaren tachtig. Het is uw taak om die autonomie verder gestalte te geven, de eerste groeipijnen te corrigeren en mede een antwoord te bieden op de nieuwe economische crisis die voornamelijk een crisis van de werkgelegenheid is. Door uw optreden hebt u Vlaanderen zijn rechtmatige plaats in België en Europa gegeven, zelfverzekerd en bewust van onze mogelijkheden. Onze fractie zal u hierin blijven steunen.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren ministers, collega's, het leek toch nog even interessant te worden in dit halfroond toen de CVP-fractie-leider na lang stilzwijgen zijn mening gaf over wat de heer De Batselier de afgelopen weken allemaal heeft verklaard. In afwachting van de definitieve breuk tussen CVP en SP, wordt ons gevraagd om hier een en ander te verklaren over de septemberverklaring van de minister-president.

Mijnheer de minister-president, toen ik u gisteren de fameuze Septembernota van de Vlaamse regering hoorde voorlezen, had ik onwillekeurig de neiging om u te vergelijken met Roetsjkoj, de door het parlement aangestelde Russische tegenpresident. Zoals u weet, is hij momenteel een politiek geïsoleerd man die enkel wordt gesteund door een bijzonder kleine schare politieke getrouwen. Hij wordt hoe dan ook verplicht om

te dansen naar de pijpen van president Jeltsin. U bevindt zich in dit land ongeveer in dezelfde positie als Roetsjkoj. Als u bepaalde radicaal-Vlaamse standpunten inneemt, wordt u bijna onmiddellijk teruggefloten door de Belgische instanties. U bent verplicht te dansen naar de pijpen van Jeltsin-Dehaene want u beschikt zelf noch over de bevoegdheid noch over de middelen om de problemen waarmee Vlaanderen wordt geconfronteerd op een afdoende manier aan te pakken. Toen het licht in dit halfroond gisteren een aantal malen uitviel, zullen veel parlementairen zich ongetwijfeld even zoals de Russische parlementairen in het Witte Huis in Moskou hebben gevoeld, machteloos en met de handen in het haar. Hoewel het parlement nog net niet omsingeld wordt door de troepen van de minister van Binnenlandse Zaken, Louis Tobback, ligt de werkelijke macht niet in dit halfroond en evenmin bij de Vlaamse Executieve. Het beste bewijs van het feit dat u in een Dehaene-keurslijf wordt gedwongen, wordt geleverd door de toespraak die u gisteren hebt uitgesproken en meer bepaald door de dingen die u niet mocht zeggen. U hebt gisteren uiteindelijk geen belangrijke mededelingen gedaan. Zo blijkt dat in de begroting van 1994 509,5 miljard frank uitgaven staan ingeschreven en dat men er niet in slaagt om het netto te financieren saldo tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. Uiteindelijk bedraagt het tekort voor 1994 nog steeds 48,7 miljard frank. De regering stelt vast dat dit bedrag nominaal lager ligt dan het netto te financieren tekort van dit jaar. Gezien we nog niet over alle begrotingsstukken beschikken, is het volgens mij nog te vroeg om nu reeds de begroting in detail te analyseren. We worden hier dus in feite verplicht om te stemmen over een regeringsverklaring met belangrijke begrotingstechnische consequenties zonder dat we de exacte draagwijdte ervan kennen. Dat is ongeveer hetzelfde als ons te verplichten een kat in een zak te kopen. Wij kunnen daar uiteraard niet aan meedoen. Het is echter nu reeds duidelijk dat de Vlaamse schuldenberg blijft aangroeien. Het feit dat hij volgend jaar minder snel

Dewinter

groeit dan dit jaar, is op zich minder relevant.

De vraag die moet worden gesteld, de enige vraag trouwens, is of Vlaanderen zo nodig in hetzelfde bedje ziek moet zijn als de Belgische stiefmoeder reeds geruime tijd is.

De prioriteit blijkt het tewerkstellingsbeleid te zijn. Mijnheer de minister-president, u kondigt zowaar een antibureaucratische revolutie aan. Wel, begin dan maar onmiddellijk aan de depolitisering van de bureaucratie ; begin dan maar onmiddellijk met de stopzetting van allerlei wansmakelijke politieke benoemingen ; dan pas zal ik u geloven wanneer u spreekt over de fameuze antibureaucratische revolutie !

Ik heb gisteren ook niets gehoord over het feit dat Vlaanderen bij de gesprekken over het sociaal pact niet wordt betrokken ; noch heb ik iets gehoord over de Vlaamse miljardentransfers via de sociale zekerheid naar Wallonië ; noch heb ik iets vernomen over een aantal voor Vlaanderen toch wel fundamentele eisen. Nochtans hebt u, mijnheer de minister-president , in verschillende interviews te kennen gegeven dat Vlaanderen bij de besprekingen over het sociaal pact moest worden betrokken. Gisteren hoorden wij daar helemaal niets meer over.

Wij mogen dus veronderstellen dat u voor de zoveelste maal door allerlei Belgische instanties aan de oren werd getrokken, zij het ietwat discreter dan de vorige keer. In bepaalde unitaire milieus van dit land werd na het Sint-Michielsakkoord besloten dat de federalisering definitief zou worden afgedankt. Het sociaal pact van Dehaene wordt een strikt Belgische aangelegenheid die in feite een bevestiging moet zijn van de prioriteit van België over de gewesten. Daarin moet ook de reden voor de actieve steun van het Hof worden gezocht.

Dat het sociaal pact een unitair Belgische aangelegenheid wordt waarbij Vlaanderen op geen enkel moment wordt betrokken, hoeft in feite nie-

mand te verbazen. De sociale partners die het sociaal pact zullen sluiten, de vakbonden en de patroonsorganisaties, hebben er immers alle belang bij dat België in zijn huidige structuur blijft bestaan. Diezelfde sociale partners waren de eersten om de federalisering van de sociale zekerheid in naam van de solidariteit, die er in feite geen is, maar puur diefstal, onaanvaardbaar te noemen. Desalniettemin zullen in het sociaal pact een groot aantal punten worden geregeld die in feite geheel of gedeeltelijk tot de bevoegdheden van de gewesten behoren. Zo zal dat akkoord ongetwijfeld een en ander zeggen over het werkgelegenheidsbeleid in ons land, uw fameuze prioriteit, mijnheer de minister-president. Nochtans is het ontegensprekelijk dat de uitvoering van het tewerkstellingsbeleid een bevoegdheid van de gewesten is.

Dat u daarover met geen woord gerept hebt — hoewel u tevoren uitvoerig verklaard hebt dat de tewerkstelling dé prioriteit is van de Vlaamse Executieve — , spreekt jammer genoeg boekdelen. Als Dehaene spreekt, moeten Van den Brande en de Vlaamse regering zwijgen.

Wij hadden u nochtans gisteren graag horen bevestigen dat een unitair Belgisch sociaal pact voor Vlaanderen eenvoudigweg niet kan en dat u op de agenda van de besprekingen ter zake de federalisering van de sociale zekerheid wenst te zien. Wij hadden u graag ervoor horen waarschuwen dat een unitair Belgisch sociaal pact de toekomst van Vlaanderen zal hypothekeren. Uiteraard weten wij dat u over dit alles uw mond niet kan en niet wil openen. Als CVP-er en meer nog als ACW-er mag u zich niet verzetten tegen de machtsgreep van de vakbonden en de patroonsorganisaties via het sociaal pact.

Moet ik u nog herinneren aan uw uitspraken in de Gazet van Antwerpen van 20 september jongstleden, weeral tien dagen gelden — ik weet dat het vlug gaat in de politiek — die aan duidelijkheid niets te wensen overlieten. Daarin beweerde u dat de Vlaamse regering het erover eens was dat een aantal politieke twistpunten, zoals de interregionale transfers,

niet via het sociaal pact moesten worden opgelost. Daarover horen wij niets meer !

U zei ook dat Vlaanderen bij het sociaal pact moest worden betrokken. Inmiddels horen wij van die laatste eis helemaal niets meer. Wij horen echter des te meer geluiden als zouden wij over de interregionale transfers in het kader van het sociaal pact geen inspraak meer moeten hebben.

Blijkbaar wordt u ter zake niet gevolgd door alle partijen van uw meerderheid. Volksunievoorzitter Bert Anciaux verklaarde immers drie dagen later in dezelfde krant dat het wegwerken van de niet-objectieve transfers niet los te zien is van de federalisering van de sociale zekerheid en van het debat over het sociaal pact. Hij voegt er nog aan toe : Van den Brande spreekt niet namens de VU als hij hierover geen debat houdt. Verder : De zaak wordt voor ons een breekpunt.

Straks zal ik dan ook met veel belangstelling luisteren naar wat Volksuniefractievoorzitter Van Grembergen hierover zal verklaren.

Ondanks het feit dat de Volksunie in de opiniepeilingen op 3,7 of 3,6 percent is terechtgekomen, speelt de Volksunie in dit voor Vlaanderen levensbelangrijke dossier immers een sleutelrol : ofwel wordt het een breekpunt en neemt Volksunie minister Sauwens — hier niet aanwezig — ontslag indien de Vlaamse Executieve haar standpunt niet herziet, ofwel — en u zal inmiddels wel hebben begrepen dat dit voor uw partij niet de juiste tactiek is — ofwel voert de Volksunie eens te meer de houdt-mij-tegen-of-ik-bega-een-ongeluk-show op.

Mijnheer de minister-president, uw uitspraken over het feit dat de miljardentransfers niet via het sociaal pact moeten worden opgelost, ontgoochelen mij. U weet immers zeer goed dat de versterking van de macht en van de voorrechten van de vakbonden uiteindelijk alleen maar tot de virtuele onmogelijkheid leidt om in de toekomst het thema van de splitsing van de sociale zekerheid nog te bespreken.

Dewinter

Door vandaag, in opdracht van het ACV, dit thema dood de zwijgen, bewijst u Vlaanderen geen dienst. **Integendeel.**

Tot vandaag waren het immers alleen de Walen die weigerden over de splitsing van de sociale zekerheid te spreken. Eenmaal dat het sociaal pact een feit is zullen ook de sociale partners, dus ook Vlamingen, ook het ACV en het ABW, alsook de Vlaamse patroonsorganisaties, de federalisering van de sociale zekerheid met hand en tand beletten, omdat zogenaamd iedere bespreking van dit thema een aantasting van het sociaal pact zal zijn en bijgevolg van de macht van de vakbonden, die wordt uitgebreid en van de macht van de patroonsorganisaties die ongetwijfeld ook zal worden uitgebreid. Uiteindelijk is dit het geschenk dat zij krijgen om op dit ogenblik de klappen van eventuele besparingen en eventuele andere minder populaire maatregelen te incasseren.

Mijnheer de minister-president, het Brusselse weekblad Pan heeft u ooit beschreven als een **AVV-VVK**-janus. U heeft blijkbaar de slechte eigenschap om uw radicaal Vlaamse eisen op het verkeerde moment naar voren te schuiven. U had niet op 11 januari 1993 moeten pleiten voor de splitsing van de sociale zekerheid. U had dat nu, gisteren in uw septembernota, moeten doen.

Vlaanderen verwacht vandaag van u geen slaafse onderdanigheid, geen Executieve die zich gedraagt als puppets on a string. Vlaanderen heeft vandaag geen nood aan een minister-president die het vakbondsbelang op het Vlaams belang laat primeren.

De enige doelstelling van uw Executieve en van de Vlaamse Raad is en kan alleen zijn het verdedigen van het Vlaams belang. Het Vlaams belang wordt echter niet gediend door een Executieve die uit slaafse **partij**-aanhorigheid de federale regering naar de mond praat en enkel het Belgisch belang dient.

Mijnheer de minister-president, eens

zal ook u tot het inzicht komen dat Vlaanderen en België uiteindelijk alleen maar tegengestelde belangen te verdedigen hebben. Dat dit ook het geval is inzake het sociaal pact zal allicht lang tot u zijn doorgedrongen.

Het is dan ook zeer spijtig te moeten vaststellen dat u zich aan uw mandaat vastklampt en weigert om het Vlaams belang te laten primeren. Ooit gaf de FDF'er Lucien Outers u de bijnaam brandstichter van België. Wij mogen u vandaag de redder van België noemen. Inderdaad, mede door uw houding, die vrij cruciaal is, zal het ook in de komende jaren onmogelijk zijn om de splitsing van de sociale zekerheid nog ter sprake te brengen.

Mijnheer de minister-president, u weigert niet alleen manifest de Vlaamse belangen te verdedigen, u laat ook toe dat uw regering steeds meer een doorslag wordt van de federale regering, en dit niet alleen op beleidsvlak. Niet alleen slaagt u er niet in de Vlaamse schuldenberg af te bouwen, u bezondigt zich tevens aan dezelfde fouten en excessen als de nationale regering.

We waren zo pas nog getuige van de verscheurende en verlamme twist met de heer De Batselier die zijn politieke toekomst als gemeenschapsminister en die van zijn collega's in de weegschaal werpt. Er zijn de onverkwikkelijke affaires rond de KS, Aquafin, Belgian Shiprepair en de betrokkenheid erbij van de GIMV en de Vlaamse Executieve.

Op Vlaams niveau blijkt het politiek banditisme en de corruptie ook welig te tieren. De ijdeltuiterij en de machtswellust van bepaalde gemeenschapsministers hebben aanleiding gegeven tot een aantal minder fraaie portretten in de geschreven pers. Kortom, deze Vlaamse Executieve dreigt in hetzelfde bedje ziek te worden als de federale, of is het misschien al. Spijtig, want er werd heel wat hoop gesteld in de mogelijkheid voor Vlaanderen om zijn bestuur, zij het dan in beperkte mate, té beperkte mate, in eigen handen te nemen.

Mijnheer de minister-president, heeft u zelf of uw voorganger destijds niet

aan de Vlamingen verteld dat wat we zelf doen we beter zouden doen ? Er is blijkbaar niet veel van in huis gekomen. Wat we zelf doen doen we blijkbaar even slecht als wat op federaal niveau wordt gedaan.

De redenen hiervoor zijn uiteindelijk gekend. Zolang deze Executieve een doorslag blijft van de federale regering, zolang deze meerderheid gedirigeerd wordt door de federale meerderheid kunnen en zullen wij het in Vlaanderen nooit beter doen. Integendeel zelfs, wij zullen altijd verplicht zijn om de Vlaamse belangen ondergeschikt te maken aan de belangen van het federale niveau. Dit is de val waarin het federalisme ons heeft gelokt. Uiteindelijk, bestaat er maar één oplossing om deze vicieuze cirkel te doorbreken ; u kent deze oplossing : ze heet Vlaamse onafhankelijkheid. (**Applaus bij het VB**)

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, geachte collega's, ik acht het een goede zaak dat de Vlaamse regering bij het begin van het parlementaire jaar ons meedeelt welke beleidsprioriteiten zij in het licht van de begroting voor het komende jaar stelt. Ik hoop dat dit een goede gewoonte wordt voor de komende jaren.

Toch zou ik mijn toespraak willen openen met een korte reactie op het incident dat zo net plaats vond toen de heer Van Rompuy vanop de tribune minister De Batselier ondervroeg over het mestactieplan.

Laat mij toe hierover twee dingen te zeggen.

Ten eerste, betreur ik de toon die de heer Van Rompuy op de tribune aansloeg. Hij noch ik hebben de gewoonte om op deze manier met elkaar om te gaan. Al was het maar omdat wij in de samenwerking tussen beide partijen het oog onafgebroken op de toekomst hebben gericht. Wij hebben nooit geprobeerd om problemen die tussen coalitiepartijen kunnen rijzen, te verabsoluteren of de polarisering

Hancké

op de spits te drijven. Ik betreurt dat dit nu voor een stuk wel is gebeurd.

Ten tweede, wil ik verklaren dat als het de SP menens is met een milieubeleid zij niet anders kan en wil, dan zich formeel achter het standpunt van de minister scharen.

Daarbij zou ik het willen houden om de mogelijkheid daarover in de regering een akkoord te bereiken niet te bezwaren.

De heer G. Annemans : U loopt geen gevaar, mijnheer Hancké, dat akkoord wordt wellicht elders bereikt.. .

De heer L. Hancké : Ik herinner me dat we reeds een jaar geleden, in december 1992 met name, de alarmklok hebben geluid toen we aanstipten dat de werkloosheid in één jaar tijd met achttien procent was gestegen. De cijfers van augustus jongstleden, de laatst beschikbare, zijn nog dramatischer. Sedert augustus 1992 bedraagt de stijging tweeëntwintig en een half procent. Dat betekent in totaal 41.000 werklozen meer, 23.000 vrouwen en 18.000 mannen. De vooruitzichten zijn somber, zoals ook de minister-president heeft erkend in zijn rede van gisteren. In de Financieel Economische Tijd kon men gisteren lezen dat internationale prognoses erop wijzen dat België in 1994 de traagste groei zal kennen van alle industrielanden, onder meer omwille van het restrictief begrotingsbeleid dat we moeten voeren. Volgens de OESO is dat het strengste beleid van alle industrielanden.

Wij steunen de vaststelling die minister Detiège en de minister-president hebben gedaan over de rol die de Vlaamse Gemeenschap moet spelen bij het tot stand komen van het nieuwe sociale pact. Minister Detiège heeft gezegd dat de besprekingen die in het kader van het nieuw sociaal pact worden opgestart niet langer mogen worden uitgesteld, maar intensief moeten worden gevoerd. Ik citeer : Het is evident dat hierbij duidelijke maatschappelijke keuzes moeten worden gemaakt, waarbij het

recht op arbeid het centrale thema vormt. Tevens is het wenselijk dat de gewesten en gemeenschappen, gelet op hun bevoegdheden, structureel worden betrokken bij de uittekening van het vernieuwd sociaal beleid, zodat het arbeidsmarktbeleid maximaal wordt geïntegreerd in het sociaal pact. Einde citaat. Wij voegen daaraan toe dat deelnemen ook betekent dat de Vlaamse Gemeenschap, die meer nog dan de nationale overheid over de middelen en actiemogelijkheden beschikt, haar verantwoordelijkheid opneemt. Het is correct om te stellen dat een opslorping van de werkloosheid voornamelijk de federale schatkist en de financiële toestand van de centrale overheid ten goede komt. We mogen echter niet vergeten dat de Vlaamse Gemeenschap zal worden beoordeeld op haar resultaten op dit essentiële punt, dat ook centraal staat voor de minister-president.

Mevrouw de minister van Financiën, u herinnert zich dat we verleden jaar in december hier een lang debat hebben gevoerd over de bijkomende middelen voortvloeiende uit het Sint-Michielsakkoord. Daarbij rees de vraag of we dat surplus uitsluitend zouden besteden aan de schuldluchting of ook aan nieuwe beleidsruimte. Mijn standpunt was toen, en vandaag is dit nog hetzelfde, dat dit een debat is over beleidsruimte nu of beleidsruimte later : minder schuld opbouw nu creëert later meer beleidsruimte. Gelet op een werkloosheidscijfer van 18,5 procent heb ik me toen uitgesproken voor meer beleidsruimte. Een brandend huis moet worden geblust ! Er is een aanvaardbaar compromis uit de bus gekomen op de tewerkstellingsconferentie waar een groot deel van middelen is gereserveerd voor 1993, 1994 en 1995.

Het is u echter bekend dat naar aanleiding van de nieuwe berekeningen van de SERV de sociale partners opnieuw hebben gevraagd met de bijkomende middelen een selectief relancebeleid te voeren.

De heren Cortebееck en Voorhamme hebben zich in die zin uitgespro-

ken en de SERV heeft gezegd dat deze piste het onderzoeken waard was.

Zoals vorig jaar vraag ik de Vlaamse regering, tegen de achtergrond van de hoge werkloosheid, na te gaan wat binnen het pakket van 21 miljard frank dat nog vrij is van de 38 miljard frank voor de periode 1993-1995, besteed kan worden aan niet-recurrente éénmalige uitgaven, wat volgens mij wel een absolute voorwaarde is, zoals de minister-president het vorig jaar zelf uitdrukkelijk stelde. De Vlaamse regering zou dus moeten nagaan of er binnen een bepaald pakket geen investeringen mogelijk zijn voor bijvoorbeeld bij komende sociale huisvesting, milieu, welzijn. Mijnheer de minister-president, ik herinner u er overigens aan dat u zelf gesteld hebt dat dankzij dit soort investeringen sedert 1990 het bruto nationaal product van Vlaanderen in de afgelopen drie jaar met 0,7 procent is toegenomen. In absolute cijfers betekent dit een bedrag van 30 tot 40 miljard frank, wat niet niets is. Ik vraag u dus deze piste niet uit het oog te verliezen.

Minister W. Demeester-De Meyer : Dat is gebeurd.

De heer L. Hancké : Ik weet dat er daarover al een beraadslaging is geweest, maar ik vraag mij af of gelet op de evolutie van de werkloosheidscijfers niet meer moet worden gedaan dan tot op heden beslist is, goed wetende dat als u beslist meer te besteden aan beleidsuitgaven en dus minder aan schuldafbouw, dit natuurlijk de beleidsruimte voor de toekomst vermindert en ons later wellicht zuur kan opbreken. Ik geef zelfs toe dat ingaan op deze piste de neutraliteit die u beoogt met de norm, zou kunnen doorbreken. Maar het huis brandt, moeten de pompiers worden geroepen, of niet soms ? Het wordt dus een afwegen van wat er op dit stuk nog kan gebeuren.

Vervolgens wil ik het hebben over de rol van de overheid in de economie, een aspect dat morgen tijdens het debat over KS ook nog aan bod zal komen. Het spijt mij dat de heer Derynys en de liberale fractie hier op het ogenblik niet aanwezig zijn.

Hancké

Ik heb er al meer dan eens op gewezen dat voor de socialistten, in tegenstelling tot de bewering dat zij een partij zouden vormen van collectivisten, al sedert meer dan 60 jaar vaststaat dat de rol van de overheid in de economie belangrijk maar niet allesomvattend is. De socialistten zijn geen voorstander per se van nationalisering.

In het Plan van de Arbeid van 1933 luidde ons standpunt dat waar basis-industrieën, de kredietsector en monopolies aanwezig waren, kon worden genationaliseerd. Waar er volmaakte concurrentie bestond, moest de privé-sector kunnen functioneren.

Mijnheer de minister-president, ik heb zopas de tekst opgevraagd van het sociaal pact van 1944. In de aanhef ervan wordt bepaald dat de werkgevers erkennen dat de arbeiders recht hebben op hun verenigingen en op syndicale vrijheid. De arbeidersorganisaties — de vakbonden — erkennen dat de vrije onderneming recht van bestaan heeft in onze samenleving en dat zij zich hiervan loyale medewerkers willen tonen in het kader van het paritair overleg. In 1944 werd dus een belangrijke stap gezet in de richting van een wederzijdse erkenning van vakbonden en patroons. Sedertdien is deze evolutie verdergezet vanuit het inzicht dat een overheid beschikt over tal van middelen om in te grijpen in de economie, die echter veel verfijnder en veel meer genuanceerd zijn dan loutere nationalisering, die 100 jaar geleden nog het hoofdbestanddeel van een economisch programma uitmaakten.

De overheid kan thans normen opleggen, zij kan subsidiëren, sturen, waarborgen, participeren en preventief beïnvloeden. De overheid moet deze functie afwegen via overleg met de sociale partners.

Ik wil zeer uitdrukkelijk zeggen dat de SP van mening is dat de overheid een — weliswaar gediversifieerde — rol moet spelen in de economie. In de toekomst zal de overheid misschien minder nadrukkelijk aanwezig

zijn in de economie maar misschien wel meer verspreid.

In dat verband wil ik ingaan op het probleem van de GIMV. Ik zal geen overzicht geven van de prestaties van deze maatschappij in het verleden. Iedereen is het er echter over eens — ook de Leuvense professor Daems — dat de rol die deze maatschappij heeft vervuld in het economisch leven, uitzonderlijk belangrijk is, onder meer omdat er in Vlaanderen een gebrek is aan risicodragend kapitaal. De GIMV staat eveneens de sectoren bij die het minder goed doen, waardoor kranten ertoe werden verleid te zeggen dat de GIMV wordt omringd door een sterfhuisgeur. Deze bewering wordt weerlegd door een aantal schitterende realisaties zoals Barco, Plant Genetic Systems, Sun Parcs, Kinopolis, enzovoort.

Ik stel vast dat de VLD mij niet wil aanhoren maar ik wil er toch op wijzen dat de GIMV, indien zij zou worden afgeschaft — in de VLD-Burgerkrant beschreven in punt 27 van het toekomstig programma binnen de kortste keren terug zou moeten worden opgericht.

De geschiedenis leert ons overigens dat de liberalen behoren tot diegenen die een aantal fundamentele staatsinstellingen hebben opgericht, zoals het Gemeentekrediet, de ASLK, het rijksonderwijs en de Spoorwegen. Op dit vlak zijn zij dus slecht geplaatst om te zeggen dat de overheid zich afzijdig moet opstellen tegenover de economie.

Tenslotte het laatste punt van mijn uiteenzetting.

Ik had met onze liberale collega's graag een debat gehad over de manier waarop socialisme en liberalisme in deze dagen met elkaar polariseren. Ik gebruik de term liberalisme uit vriendelijkheid omdat ik eerlijk gezegd meen dat de VLD niet een liberale maar een conservatieve partij is geworden, waarbij de oude, traditionele erfenis van het liberalisme uit de 19e eeuw verdwenen is voor het conservatisme à la Thatcher, Mayor, Reagan en Bush.

Echte liberalen vindt men nog in

Duitsland met Genscher en misschien ook nog in Nederland bij D 66. Wat in Vlaanderen schuilgaat onder de VLD is alleszins niet liberaal in de klassieke betekenis van dat woord.

De vondst van de eeuw is de uitvinding van de term burger.

Ik begroet nu burger Denys die plaatsneemt op zijn bank.

Mijnheer Denys, u betreedt de zaal op het juiste ogenblik. U weet dat ik me wat met geschiedenis bezighoud. In Antwerpen was er 100 jaar geleden een wat getikte liberaal die zijn bekenden op straat steeds aansprak met de term burger. Hiermee bedoel ik uiteraard niet dat men getikt moet zijn om lid te zijn van een liberale partij, maar zoals in het grapje zou ik wel kunnen zeggen dat het helpt.

Dit en passant en met verontschuldigingen. Neem het niet persoonlijk op, mijnheer Denys.

De term burger, vondst van de eeuw stamt uit de Franse revolutie. Hij ontspruit uit de individualistische benadering die eigen was aan de achttiende eeuw, aan een bijzonder groot optimistisch geloof in het vermogen van de mens en van de samenleving en vooral in de vrije mens die in een soort van contractueel verband ten opzichte van de overheid probeert het allerbeste te bereiken. Men sprak toen over les harmonies préétablies. Er is zelfs een boekje van de liberale econoom Bastiat, gepubliceerd rond 1850, waaruit de filosofie en de goedsgesteltenis van het liberalisme zijn blijven putten.

Mijn vraag is de volgende. Als de liberalen voorstander zijn van het individualisme, het egoïsme, het terugkruipen in eigen schelp en dit in een wereld van snelle overbevolking, van uitputting van grondstoffen, van steeds sterker wordende ongelijkheid — in dertig jaar tijd is de kloof tussen de ontwikkelingslanden en de ontwikkelde landen gegroeid van 1/30 tot 1/60 — dan is mijn bijna filosofische vraag met zware politieke consequenties wat de liberalen toelaat om te geloven dat het individu geleid

Hancké

door zijn belangen en zijn **belangen-**inzicht in staat is om op een harmonische wijze de belangen van de gemeenschap, van de planeet, van Europa, België of Vlaanderen goed te oriënteren zonder ingrijpen van de maatschappij in de ruime betekenis van het woord of van de maatschappelijke organisaties ? Ik zou hierover graag met u debatteren want ik vind dit een fundamentele vraag.

Ik vraag u waar u dat optimisme vandaan haalt.

Een voor ons essentiële vraag is : wat laat u toe te denken dat vanuit dat individualisme - of egoïsme - mensen kunnen leven als op eilanden, los van anderen ? Als ze hun eigen belangen maar goed behartigen vormen ze les harmonies préétablies : wat laat u toe te geloven dat er op die wijze een samenleving tot stand kan worden gebracht waarin iedereen kan worden opgenomen, met gelijke rechten en kansen, dat er geen ophoping komt van rechten en voorrechten en steeds grotere ongelijkheden ? We hebben deze toestanden gekend in de negentiende eeuw. Wat is de garantie dat ze niet terugkomen ? Ik heb de Burgerkrant met de 85 stellingen gelezen. Het is bijna de syllabus Errorum die Paus Pius IX in 1864 heeft neergepend. U beweert dat veel mag, maar veel dingen mogen ook niet. Als ik dan probeer dat liberale mensbeeld te schetsen kom ik automatisch tot de termen van individualisering, atomisering, het terugkruipen in de eigen schelp, steunende op een aantal filosofische en politieke stellingen waarvan de geschiedenis op geen enkel ogenblik de geldigheid op lange termijn heeft bewezen.

De heer van Rompuy heeft tijdens het vorige begrotingsdebat uitgebreid over de mensvisie van de christen-democratie. Sta mij toe u te zeggen welk beeld wij, socialisten, hebben van de mens. De sleutel van onze overtuiging is te vinden in een zin die Oscar Wilde, een socialist van honderd jaar geleden, ooit heeft geschreven, namelijk, ik citeer : Het grote voordeel van de komst van het socialisme bestaat erin dat het ons zal be-

vrijden van de zware last die zo zwaar op ons drukt : te leven voor anderen. Einde citaat. Dat klinkt natuurlijk erg paradoxaal. Er schuilt echter een grote wijsheid in die uitspraak. Wij willen, dank zij de sociale solidariteit, een grote vrijheid geven aan mensen die daarover niet kunnen beschikken als er geen sociale solidariteit is. De nadruk in de zin van Wilde ligt op moeten leven voor anderen. In een liberaal systeem, waarin iedereen zijn plan moet trekken, is men verplicht te leven voor anderen, voor degenen die op u aangewezen zijn op grond van armoede, van handicap, ouderdom of prille leeftijd. Wij geven ruimte voor maatschappelijke ontplooiing vanuit een sociale solidariteit met de stelling dat wij vanuit de sociale zekerheid mensen indekken tegen allerlei risico's van leven en arbeid die ze vroeger zelf moesten dragen. Dat laat hen toe vrij te kiezen voor het leven dat zij willen leiden.

Dus het grote verschil tussen de liberalen en ons blijft wat het fundamenteel altijd is geweest, namelijk dat u een vrijheid wil toekennen aan 20 percent van de bevolking en dat wij een sociaal gedekte vrijheid voor de globaliteit van de samenleving voor ogen hebben.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, ik hoor dat de heer Hancké een uitnodiging aan ons heeft gericht om te antwoorden op de vraag : liberalen, vanwaar uw optimisme in een maatschappij waar de burger zoveel mogelijk vrijheid heeft ?

Mijnheer Hancké, u verwacht nog steeds individualisme met egoïsme. Het is mijn volste overtuiging dat, wanneer de maatschappij het grootste accent op het individu legt, zowel op het gebied van vrijheid als verantwoordelijkheid, men tot een maatschappij komt die beter zal functioneren dan vandaag het geval is. In de voorbije dertig jaar was de impact van de overheid groter dan ooit tevoren. Dit heeft niet geleid tot meer solidariteit, tot minder egoïsme, integendeel. Dit komt omdat, vanaf het

ogenblik dat de overheid taken op zich neemt, de burgers menen dat deze niet meer **tot** hun verantwoordelijkheid, maar tot deze van de overheid behoren. Het is precies deze houding die tot egoïsme leidt. Als het individu echter beseft dat hij naast vrijheid ook een **verantwoordelijk-**heid draagt, zal men wel een betere, meer solidaire maatschappij verkrijgen.

Mijnheer Hancké, de sociale zekerheid heeft precies tot doel om zich te richten naar diegenen met minder kansen. Wij wensen evenwel niet dat het vangnet groter wordt gemaakt. In deze optiek stelt men immers de overheid in de plaats van het individu, en daar zijn wij tegen.

De heer L. Hancké : Mijnheer Denys, u hebt uw best gedaan om een antwoord te formuleren op mijn vraag. Uw antwoord is evenwel een zeer magere oplossing voor het probleem dat ik schets. Ik zal hierop niet verder ingaan omdat mijn spreektijd verstreken is maar ik zou met u ter zake graag een ernstig debat voeren. We raken hier immers aan de wortels van de geschillen tussen uw partij en de onze. Deze zijn, hoewel we dezelfde oorsprong hebben, aanzienlijk uit elkaar gegroeid. U vertegenwoordigt echter het Oude Testament terwijl wij het Nieuwe Testament zijn. U hebt nog altijd niet begrepen dat wij nieuwe banden hebben geschapen die ook universeel zijn. Mijnheer de minister-president, de vergelijking met het historische precedent gaat op : wij hebben nieuwe banden in de richting van de universaliteit gemaakt doordat we overal ter wereld de mens beschouwen als een bij uitstek sociaal wezen.

De voorzitter : De heer Schiltz heeft het woord.

De heer H. Schiltz : Mijnheer Hancké, het komt mij niet toe om mij te mengen in een dispuut tussen de SP en de VLD maar het gebeurt niet zo vaak dat men in deze Raad de moed heeft om een politieke discussie over de principes en de filosofie te voeren. U weet dat dit mij bijzonder interesseert.

Ik heb met zeer veel aandacht uw

Schiltz

uiteenzetting gevolgd. Bepaalde delen ervan kan ik perfect onderschrijven. Alleen heb ik een klein beetje het gevoel dat u in uw redenering onvoldoende het onderscheid maakt tussen het waarborgen van de vrijheid van het individu door een sociale bescherming en gelijkheid. Ik ben het volkomen met u eens dat er zonder sociale bescherming geen vrijheid bestaat. Er is evenwel ook een ander aspect in een bepaald soort socialisme, namelijk de gelijkheid. Er bestaat een verschil tussen vrijheid en gelijkheid en tussen een sociaal gewaarborgde vrijheid en gelijkheid. Om een sociaal gewaarborgde vrijheid te hebben, moet men niet perse zoveel mogelijk gelijkheid scheppen. Dat zijn twee begrippen die elkaar niet volkomen dekken. Vandaar dat in de Franse revolutie — en ik geef toe dat die eerder liberaal dan sociaal was — de summere slogan vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid een magistrale filosofische synthese is.

De broederlijkheid is de sociale bescherming die niet kan worden overgelaten aan de individuele, morele kwaliteit van de burger. Deze bescherming moet structureel worden gewaarborgd. Het andere uiterste van deze genereuze idee, namelijk een te grote gelijkheid, is ook strijdig met de natuur van de mens en met de vrijheid.

De heer L. Hancké : Mijnheer Schiltz, ik had de intentie hierover te spreken in het laatste deel van mijn betoog.

De voorzitter : De heer Vandebroucke heeft het woord.

De heer F. Vandebroucke : Mijnheer de voorzitter, wat de heer Schiltz zegt, is niet tegenstrijdig met onze visie. De beste samenvatting in de moderne tijd in Vlaanderen werd gemaakt door Herman De Coninck in zijn gedicht *Mening*, waarin hij het de gelijkheid waarnaar het socialisme streeft als volgt omschrijft, ik citeer : In mijn tuin is er voor alle planten evenveel zon, evenveel regen, en kijk naar de prachtige ongelijkheid van

bloemen die dat oplevert. Einde citaat.

Het gaat dus om de gelijkheid van kansen. Indien wij het daarover eens zijn, staan wij zeer dicht bij elkaar.

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Van de poëzie met een diepe inhoud even terug naar de politieke filosofie. Mijnheer Schiltz, u kent de socialistische strijdliezen natuurlijk niet zoals ik ze ken. Het verbazingwekkende is dat de inhoud van die strijdliezen altijd, reeds van in de negentiende eeuw, betrekking heeft op vrijheid en niet op gelijkheid. Bij het samenspel van begrippen als vrijheid en gelijkheid, is de gelijkheid het instrument voor de vrijheid. Met andere woorden, wij proberen door een gelijke behandeling van mensen te **verwezenlijken** in sociale bescherming, mensen opnieuw een stuk vrijheid te geven die wanneer de sociale bescherming en de gelijke behandeling ontbreken, ook verdwijnt.

Dit is een correcte analyse. In het licht van de geschiedenis heb ik steeds ervaren dat de onvrijheid zich zeer snel installeert in regimes waar gelijkheid als instrument niet wordt gehanteerd. Dit is het filosofische en het politiek gevoelsmatige uitgangspunt van de socialistische visie op mens en de maatschappij die wij verdedigen. De gelijkheid dus niet omwille van de gelijkheid, maar in de mate waarin zij de vrijheid van mensen, handelend in de samenleving bevordert. Op dit punt verschillen wij van mening met de communisten, voor wie gelijkheid geen instrument, maar een doel op zich is.

Een karaktertrek die vaak voorkomt in de partij waartoe ik de eer en het genoegen heb te behoren, zou ik graag bewaard zien, namelijk het protest tegen bepaalde zaken. Telkens wanneer er onvrijheid heerst of wanneer mensen op een ongelijke manier werden behandeld hebben onze partijgenoten geprotesteerd. De begrippen onvrijheid en ongelijke behandeling verhouden zich op een dialectische wijze tot elkaar. Tijdens de

laatste tien jaar bleek de **protesttraditie** van onze partij in verband met de vredesproblematiek en de raketten. Ik protesteer ook tegen het feit dat de heer Soros in deze tijd durft beweren dat hij fier is omdat hij met speculatie 58 miljard frank heeft verdiend in één enkele seconde.

In het begin van deze eeuw, toen de broodprijzen enorm stegen, hielden Amerikaanse handelaars hun voorraden achter, met speculatieve doeleinden. In de *Nieuwe Gazet* stond dat het schandalig was om dit aan te klagen. Het protest tegen dergelijke zaken moet behouden blijven, zoals wij ook protesteren tegen de aantasting van het leefmilieu, het **achteruitstelen** van mensen enzovoort.

Indien de VLD haar mens- en maatschappijbeeld niet bijstelt, wordt de tegenstelling tussen de VLD en de SP — twee partijen met nochtans eenzelfde historische oorsprong — alleen maar groter.

Ik herhaal dat u op dat ogenblik, ondanks het pleidooi voor vrijheid, geen liberale partij bent. U pleit uitsluitend voor een economische vrijheid en niet voor de vrijheid voor alle mensen. U pleit alleen voor vrijheid voor diegenen die deze vrijheid kunnen kopen.

De heer A. Denys : In onze beginselverklaring blijkt nergens dat wij het principe van gelijkheid van startkansen opgeven. In onze verklaring wordt evenveel aandacht geschonken aan het principe van gelijke startkansen als aan het principe van vrijheid.

De heer L. Hancké : Wat gaat u dan doen met de erfenissen ? Met het onderwijs ? Ik betwist dat uw systeem de gelijkheid van startkansen enige kans zou gunnen ! U zal een duale maatschappij tot stand brengen die wij met alle middelen bekampen en waarvan wij over de Noordzee en de Atlantische Oceaan de nefaste gevolgen kunnen waarnemen. Ik weet dat het voorbeeld van de Verenigde Staten u verveelt omdat het zo pertinent is. In de Amerikaanse samenleving waar de economische groei en de welvaart in BNP-cijfers uitgedrukt, zo hoog zijn, leeft ongeveer

Hancké

één vierde van de bevolking rond of onder de armoedegrens. Wij stellen vast dat president Clinton vandaag werk moet maken van de verplichte ziekteverzekering. Wij deden dit reeds vijftig jaar geleden. In de Verenigde Staten bestaan de systemen van Medicare en Medicaid en komen heel wat mensen zelfs niet voor de meest elementaire rechten niet aan hun trekken.

De SP is bang dat bij een toenemende invloed van de VLD in de samenleving, onze maatschappij zal afglijden naar een duale samenleving, naar ongelijkheid, uitsluiting en discriminatie.

Indien u het Burgermanifest niet bijstelt, zal de kloof die reeds tussen de socialisten en uw partij bestaat, enkel maar vergroten. Ik beloof echter dat u in onze partij een harde tegenstrever zal ontmoeten.

De heer A. Denys : Collega Hancké, uw partij draagt nu reeds zes jaar regeringsverantwoordelijkheid. Heeft u echt geen behoefte aan een gewetensonderzoek en durft u niet toegeven dat de zaak herbekeken moet worden ? Is uw morele pretentie zo groot dat u — ondanks de barslechte economische toestand — uw fouten niet durft bekennen ?

De heer P. Van Grembergen : Sinds wanneer heeft u het doopsel van onschuld ? Het is toch niet omdat uw partij van naam verandert dat haar traditie weg is ! (*Applaus bij de SP*)

De heer A. Denys : De VLD heeft zowel de moed om toe te geven dat zij in het verleden een aantal zaken fout gedaan heeft als om te verklaren dat zij een aantal beslissingen niet wil nemen. Wat wij voorstellen, is totaal nieuw ! Daar gaat de discussie over !

Wanneer men in de huidige crisis vasthoudt aan de oude recepten, raakt men niet uit de problemen.

De heer L. Hancké : Mijnheer Denys, zeg niet dat u nieuwe dingen voorstelt. Dit is oude wijn in nieuwe zakken waarvan bovendien binnenkort zal blijken dat het oude wijn in oude zakken zal zijn.

De voorzitter : De heer Vandebroucke heeft het woord.

De heer F. Vandebroucke : Mijnheer Denys, een uur geleden hebt u het meest overtuigende bewijs geleverd van het feit dat de naamsverandering van uw partij in niets de inhoud heeft veranderd. Uw kritiek op de uiteenzetting van de heer Van den Brande en op het programma van de Vlaamse regering was op één voorstel geconcentreerd namelijk dat in de plaats van dit alles opnieuw de beurs diende te worden gesubsidieerd. Dat is een herhaling van wat u tien jaar geleden hebt gedaan. Dat hebt u hier bepleit. De aandeelhouders en degenen die in aandelen beleggen, moeten, via fiscale voordelen, sterker worden aangemoedigd. Zeg niet dat u dat niet hebt gezegd. Ik wil daarover een debat voeren in termen van verantwoordelijkheid. Ik denk dat degenen die beleggen en speculeren inderdaad hun eigen verantwoordelijkheid moeten nemen. Daarin ben ik een liberaal. U zegt dat degenen die beleggen en speculeren door de gemeenschap moeten worden gesubsidieerd. U bent daarin een collectivist. Dat is het verschil tussen ons. Ik meen dat het onderwijs, de welzijnssector en het pensioenstelsel moeten worden gesubsidieerd en niet degenen die op de beurs beleggen. Zij moeten hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Ik ben voor de eigen verantwoordelijkheid ter zake. Dat is het verschil tussen ons. Dat is dus een verschil tussen degenen die u wilt dienen en bedienen. Daar zit het fundamentele onderscheid. Ik wil niet langer dit debat rekken. (*Applaus bij de SP*)

De heer A. Denys : Mijnheer Vandebroucke, er is een verschil tussen spaargeld en investeringsgeld. Als u dat beschouwt als het subsidiëren van de beurs dan moet ik u zeggen dat u op economisch vlak in elk geval nog veel moet bijleren.

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord om zijn betoog af te ronden.

De heer L. Hancké : Ik wens nog een laatste opmerking ten aanzien van de heer Denys te formuleren.

Mijnheer Denys, wat wij het meest vrezen is dat, staande op de drempel van de éénnentwintigste eeuw, grotere zeggenschap voor uw partij en haar stellingen de facto zal leiden naar een terugkeer van de negentiende eeuw.

Ik wens nog iets te zeggen over de liberaal Van Rijswijck. Als hij honderd jaar geleden sprak over de sociale kwestie in zijn tijd dan sprak hij over een kanker en over ziekten die moeten worden geheeld. Wat u vandaag doet met uw beleid, en daarom zeg ik dat u geen liberalen maar conservatieven bent, is de wonden zelf aanbrengen. U veroorzaakt zelf de kankers en u belet dat we een harmonische samenleving hebben waarbij de mensen, wie zij ook zijn en waar zij ook in de samenleving staan, binnen die samenleving hun plaats zullen krijgen met gelijkheid van rechten en van kansen. Wij staan daarvoor. Dat is ons programma dat we ons door niemand zullen laten afnemen.

Als uw partij de confrontatie wil, dan kan ze deze krijgen. (*Applaus bij SP en bij CVP*)

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, geachte collega's, als de heer Vandebroucke mij toestaat, zou ik van Oscar Wilde en Herman De Coninck, van de poëzie terug naar de mest willen gaan. U weet dat ook op mesthoven mooie bloemen bloeien !

Mijnheer de minister-president, in het kader van het vorige begrotingsdebat hebben wij, samen met andere leden van de oppositie, in juni 1992 gevraagd dat de Vlaamse regering zou ophouden tijdens vakantieperiodes via zomerconclaven een begroting in elkaar te boksen, die vervolgens de pers te presenteren, en ze pas later in het parlement voor te stellen. Na een overgangsjaar heeft u deze belofte nagekomen. Onze fractie is u hiervoor erkentelijk.

-Gisteren heeft u in de inleiding van uw regeringsmededeling verklaard

Geysels

dat, ik citeer : deze vernieuwde aanpak kan bijdragen tot een herwaardering van het maatschappelijk debat over het beleid in Vlaanderen. Einde citaat.

Het criterium waarmee wij uw verklaring willen beoordelen, is of u na het Sint-Michielsakkoord, met deze Vlaamse regering in staat bent op een aantal belangrijke domeinen en met een aantal belangrijke beleidsinstrumenten een trendbreuk te kunnen en te willen organiseren. Ik gebruik ook het woord willen omdat de term vrijwillaristisch vaak in uw toespraak voorkomt.

De vraag is waar die trendbreuk in uw mededeling voorkomt ; wij hebben ze in ieder geval niet gevonden. Wij hebben ze ook niet gevonden in Vlaanderen-Europa 2002. Wij vinden ze evenmin terug in de mededeling van gisteren.

Wat wij wel terugvinden — en u heeft blijkbaar een voorliefde voor de letter V — is visie, verantwoordelijkheid, voorzichtigheid, volledigheid, voluntarisme. Ik moet er nog het woord voorspelbaarheid aan toevoegen. Maar wat wij vooral niet gevonden : vernieuwing. Ik wil dit met een drietal voorbeelden aantonen.

In uw inleiding heeft u gezegd dat iedereen die met de werkgelegenheid is begaan de aanpak van het sociaal pact moet ondersteunen.

U verdedigt in diverse interviews uw bevoegdheden in het kader van de discussie van het sociaal pact op het federale niveau. Maar het is opvallend met welke gemak u ingaat op de spelregels en de uitgangspunten die eerste minister Dehaene vooropstelt ten aanzien van dit sociaal pact.

Ik maak mij de grootste zorgen over deze aanpak. Ik maak mij vooral grote zorgen wat het resultaat betreft van deze eventuele onderhandelingen die zich nota bene vooral buiten het parlement zullen afspelen. Ik maak mij zorgen over wat ik lees en hoor van sociale partners, van eerste

minister Dehaene en zijn ministers, namelijk dat wij recht afstevenden op een inleveringsoperatie onder de vorm van een soort Maribel-bis, zonder enige garantie op beterschap, integendeel.

Vanuit de bevoegdheden van de Vlaamse regering, vanuit de resultaten en de budgettaire middelen van de Vlaamse tewerkstellingsconferentie stel ik u de vraag of u kan blijven volhouden dat u die reserves want in 1993 zijn er een aantal reserves opgebouwd — zomaar in dit sociaal pact kan inschakelen, waarvan u blijkbaar volgens uw eigen verklaringen de spelregels en de uitgangspunten aanvaardt.

Mijnheer de minister-president, volgens mij moet u inhoudelijke reserves uiten ten opzichte van de uitgangspunten van eerste minister Dehaene. Ik zal u dienaangaande een paar voorbeelden geven.

In een recent verleden is meermaals gebleken dat men een geweldige creativiteit aan de dag moet leggen om de maatregelen van mevrouw Smet en sommige voorstellen van mevrouw Detiège in bepaalde sectoren van de werkloosheid op mekaar te laten inspelen. In dat verband denk ik aan de maatregelen in het Vlaamse tewerkstellingsplan voor werkloze jongeren die afwijken van de creativiteit van mevrouw Smet om hen via technieken als sweepstake aan te manen om te solliciteren. Het is namelijk zo dat de folder die mevrouw Smet voor de jongeren laat verspreiden een sticker bevat waarop is vermeld dat indien zij deze op hun sollicitatiebrief aanbrengen, zij meer kansen hebben om te worden aangeworven. Werkgelegenheidsbeleid op niveau van postorderbedrijf !

Ik merk dus duidelijk een verschil tussen de aanpak van mevrouw Smet en deze van mevrouw Detiège. Mijnheer de minister-president, welke conclusies zal u hieruit trekken ?

Mijnheer de minister-president, bent u het ermee eens dat het sociaal pact niet uitmond in hetgeen wij noemen een maatschappelijk contract ? De

Fractievoorzitter Jos Geysels (AGA-LEV) vond weinig vernieuwing in de Septembernota van de Vlaamse regering

sociaal-economische indicatoren, zowel op het niveau van het arbeidsproces als op het niveau van economische ontwikkeling zijn volgens mij van die aard dat het debat kan worden vergeleken met datgene dat werd gevoerd toen de sociale zekerheid tot stand kwam. Wij kunnen dit debat echter niet voeren met de traditionele recepten van vroeger. Ik vrees nochtans dat het op federaal niveau toch zo zal gebeuren. Welnu, zal de Vlaamse regering zich, zonder voorwaarden, inschakelen in dit volgens mij slecht aflopend proces ?

Dat was het eerste punt waarop wij ons baseren wanneer wij ons afvragen : waar zit de V van Vernieuwing ?

Mijnheer de minister-president, in uw inleiding had u het overvloedig over duurzame ontwikkeling. Uw regeringsmededeling is volgens mij een korte syllabus van Vlaanderen 2002. Inderdaad, u vervalt andermaal in de dualiteit tussen een klassieke opvatting over economie en dito recepten enerzijds en duurzame ontwikkeling anderzijds. Mijnheer de minister-president, wat dat betreft moet u een keuze maken. U kan niet het begrip duurzame ontwikkeling hanteren en

Geysels

inmiddels voortgaan met klassieke recepten zoals het aanleggen van grotere infrastructuurwerken, nieuwe wegen, pretparken enzovoort. Dat is uitgesloten en ik ga zelfs verder door te zeggen dat het ene het andere in het gedrang brengt. Het milieu sparen op termijn — ook in budgettaire termen houdt tevens het vrijwaren van de toekomst in. Immers, elke aantasting van het milieu, zal in de toekomst ook budgettaire problemen veroorzaken.

Indien u enerzijds de budgettaire orthodoxie koestert en ervoor pleit, dan vraag ik u ook rekening te houden met onze ecologische schuld die op termijn honderden miljarden frank zal bedragen. Deze schuld is nauwelijks in rekening gebracht. Een voorbeeld : de berekeningen van OVAM aangaande de als het ware primaire sanering van de black-points — minister De Batselier kent dit dossier zeer goed — leiden tot een bedrag van 300 miljard frank ! Ter zake is de SERV-norm ver te zoeken.

Mijnheer de minister-president, indien u duurzame ontwikkeling koestert, moet u daarnaar handelen, maar dat doet u niet.

Ik kom nu tot de discussie over het mestactieplan. Minister De Batselier weet dat wij zeer koele minnaars zijn van het mestactieplan. Wij hebben er inderdaad problemen mee, want volgens ons is het nog te zeer een mestverwerkingsplan. Vervolgens vrezes wij dat de mestverwerking de Aquafin-richting zou inslaan. Voorts vertoont het mestbeleid volgens ons te weinig eigenschappen van een landbouwbeleid.

Dan komen we natuurlijk uit bij de discussie over de verhouding tussen het gewestelijk niveau en het federaal niveau. Ik ben ook niet gelukkig met de interventies van minister Bourgeois. Ik wacht op initiatieven van minister Bourgeois en van minister Claes op Europees niveau om het landbouwbeleid een iets andere gestalte te geven. We missen die band dus. We missen ook de doelbewuste optie om het inkrimpen van de groot-

schalige bio-industrie aan te pakken. Er staan een aantal concrete voorstellen in dit plan die voor een groot gedeelte ingaan op de kritiek die wij hebben geuit toen het mestdecreet enkele jaren geleden door de Raad werd goedgekeurd. Ik heb het hierbij onder andere over de bemestingsnormen en de gebiedsaanpak. Het zou bijzonder cynisch zijn als deze voorstellen op het niveau van de regering werden geblokkeerd door belangengroepen zoals de Boerenbond. Volgens mij hebben zij meer te maken met het verdedigen van het eigen belang en dat van grote industriële groepen dan met dat van de kleine boeren. De Boerenbond heeft volgens onze fractie evenveel te maken met het belang van de boeren als de traditionele elektriciteitsproducenten met rationeel energiegebruik. U weet dat wij de laatste jaren voortdurend de nadruk hebben gelegd op het feit dat het milieubeleid in Vlaanderen niet verder is geraakt dan een duur opruimbeleid en een aantal kwalijke dossiers zoals Aquafin, de milieubox en het MINA-fonds.

We hopen dat het met het mestactieplan niet dezelfde richting zal uitgaan. Uit de kranten hebben wij vernomen dat er na deze vergadering een belangrijke discussie met eventueel besluitvorming zal plaatsvinden op het niveau van de Vlaamse regering. Wij willen de Vlaamse regering en minister De Batselier een driedubbele boodschap geven.

Ten eerste, wijk niet voor belangengroepen.

Ten tweede, bezwijk niet voor politieke deals, waarbij het MAP wordt gekoppeld aan andere dossiers.

Ten derde, ontwijk vooral het fundamentele debat over het landbouwbeleid in het algemeen en de intensieve veeteelt in het bijzonder niet. Wij hopen en verwachten dat de mestproblematiek niet verdwijnt in wat de burger ziet als de mest van de politiek. Ik wil de regering vragen om, hoe haar beslissing ook uitvalt, onmiddellijk naar de Raad te komen zodat haar conclusie onmiddellijk kan worden bediscussieerd in de openbaarheid en met alle argumenten.

Mijnheer de minister-president, in uw inleiding over de **nieuwe** politieke cultuur gebruikt u termen als het actieplan beter besturen en een **anti-bureaucratische** revolutie. Ik wil daar een aantal kanttekeningen bij maken. De vraag is op welke manier en lessen zal trekken uit een aantal onfrisse dossiers die te maken hebben met bestuur van parastatalen en instellingen die belast zijn met het uitvoeren van het beleid. Het moet immers worden vermeden dat deze parallelle besluitvormingscircuits voort blijven woekeren. U zegt dat u een prioriteit maakt van het opengooien van de administratie. De Vlaamse administratie is een glazen huis en de loketten blijven langer open. Vanuit de Raad wil ik opmerken dat het niet alleen zin heeft de loketten langer open te houden, maar dat vooral ook de deuren en ramen van belangrijke instellingen zoals de GIMV, **Gimv**indus, ... die miljarden frank beheren en waarover wij als raadsleden meestal de meest essentiële informatie ontberen — wijd open moeten staan.

Het rapport over het MINA-fonds van het Rekenhof is daarvoor exemplarisch ,

Ten vierde — hier richt ik mij tot de Raad -, door de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord zullen bij de volgende verkiezingen een aantal essentiële democratische voorwaarden vervuld zijn, onder meer de rechtstreekse verkiezing van de Vlaamse Raad, de opheffing van het dubbelmandaat enzovoort. Ik dring er in dit verband bij de fracties op aan om het volgende parlementair jaar na te denken over en werk te maken van de verfijning van de politieke democratie op het Vlaams niveau, wat de Raad betreft, maar niet alleen dat.

Zo moet de werking van de Vlaamse Raad ter sprake komen. Wij moeten inderdaad vermijden dat de Raad, enerzijds, zoals Louis Tobback terecht opmerkte, een veredelde **parochieraad** wordt en anderzijds, een plaats waar slechts elders genomen beslissingen worden gehonoreerd.

Ik pleit dus voor méér dan een **veran-**

Gesels

dering in het reglement van de Vlaamse Raad. Wij moeten de werking van de Raad als essentieel element van politieke democratie bespreken.

Bovendien willen wij het dan hebben over de adviesraden. Volgens onze cijfers werken er in Vlaanderen alleen al 180 adviesraden. In welke mate zijn zij nog een uiting van participatiedemocratie, het uitgangspunt? Met andere woorden, zijn de raden nog steeds een goed middel daartoe?

Ten slotte moet ook het statuut van het parlamentslid op de agenda worden gezet. Gedurende jaren is er gepleit voor de afschaffing van het dubbelmandaat. Wij willen het ook hebben over het drievoudig en viervoudig mandaat, namelijk de **cumuls**. Zijn wij bereid daarover te discussiëren en ter zake maatregelen te nemen, of zullen wij die praktijk rustig blijven tolereren?

Mijnheer de voorzitter, ik houd hier een pleidooi om in de commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften een debat te organiseren waarin deze thema's worden behandeld zodat wij anticiperen op de toekomst.

Voor mijn vijfde punt — ik besluit — richt ik mij opnieuw tot de minister-president. Wij hebben in zijn Septembernota gezocht naar een trendbreuk, maar hebben die niet gevonden. Wij hebben erin gezocht naar criteria en nieuwe elementen, maar hebben ze niet gevonden. Wat wij wel ontvingen, is een optelsom van beloften, plannen en beslissingen die reeds eerder genomen zijn. De minister-president heeft ons een charter bezorgd dat normaal op 11 juli af moest zijn, maar nu op voor einde 1993 wordt aangekondigd.

Mijnheer de minister-president, het is niet omdat u veel optelt, dat u een mooie som hebt en een positief saldo bekomt. Het is niet omdat u schittert met vindingrijke woordkeuzes, dat u uw gemis aan beleidskeuzes kunt verdoezelen. Wat ons betreft bent u met uw beleid door de mand gevallen. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren leden van de Vlaamse regering, collega's, allereerst wijs ik u er namens mijn fractie op dat de Septembernota op ons een gunstige indruk heeft gemaakt. Zij ontleedt nuchter en zakelijk de economische recessie en de gevolgen daarvan en stelt in functie van die vaststelling de beleidskeuzes vast. Er zit geen romantiek in de inhoud; er klinkt geen euforie door. Zij wordt gekenmerkt door Nederlandse zakelijkheid. Bovendien zit er een geraamte in, meer dan in de zogenaamde troonrede van de federale regering.

Toch is er een fundamenteel hiaat. Ik verklaar mij nader.

De analyse van onze verminderde economische slagkracht, met zowel conjuncturele als structurele oorzaken, is juist. Een aantal aangehaalde remedies zijn goed, zijn op hun plaats. Het reserveren van miljarden frank in de impulsgebieden, de groeiexponenten van de tewerkstelling in de welzijnssector, de groei en de belangstelling van investeringen in de sectoren van het leefmilieu, de infrastructuur en het wetenschappelijk onderzoek, zijn de juiste keuzen. Dat lijkt ons prima.

Maar, in uw zelfde nota zegt u dat u niet over de bevoegdheden beschikt om direct op de kwantitatieve elementen inzake concurrentiekracht van onze ondernemingen in te spelen. Hiermee is mijn fractie het niet eens.

De Vlaamse regering, het Vlaams parlement voert het economische beleid, voert het beleid van Arbeid en Tewerkstelling. Dat betekent dat wij samen de politieke keuzen maken, het referentiekader uittekenen, maar dat wij ook die voorzorgen en die beslissingen nemen die onze langetermijnkeuzen en -noodzakelijkheden, onze behoeften, niet in de weg staan.

Ter zake kan dus geen sprake zijn

van zomaar af te wachten. Wij weten immers dat op het federale vlak een sociaal pact wordt voorbereid en eventueel tussen de sociale partners wordt afgesloten. Voorlopig staan op het Belgisch niveau de parlementen buiten spel. Daar zal men noteren, afwachten, eventueel ondergaan en daarna de maatschappelijke, de budgettaire en de politieke discussie in het parlement aangaan, na het verdict of na de overeenkomst, vastgelegd in het sociaal pact. Is dit ook zo voor de Vlaamse regering en het Vlaams parlement?

Wij vinden onze instellingen belangrijker dan een drukkingsgroep, hoe eerbiedwaardig ook. Voor ons kan het niet dat ook de Vlaamse regering als een soort afgeleide de directieven van het sociaal beleid en van het sociaal akkoord moet ondergaan.

Vervolgens — en ons inziens is dit even principieel — zou daardoor een uitholling en, meer zelfs, een ontkenning van onze eigen bevoegdheidsreinen ontstaan, namelijk de zijdelingse Belgische machtsrecuperatie. Dit kan voor ons niet.

Leden van de regering, niet alleen omwille van principiële, maar ook om redenen van materialiteit en inhoud wensen wij geen afwachtingsstrategie.

Niemand betwist dat het industriële, economische, sociologische en maatschappelijke veld in Vlaanderen fundamenteel verschilt van dit in Wallonië. Voor bepaalde aspecten is de aard van de tewerkstelling, dus ook de aard van de werkloosheid, totaal anders in Vlaanderen dan in Wallonië. Fundamenteel verschillende vragen vereisen dus ook fundamenteel verschillende oplossingen. Differentiatie van de regio's vraagt ook regionale oplossingen. Vlaanderen is bij uitstek een regio waarvan door de ruggegraat, ook in de toekomst, door de kleine- en middelgrote ondernemingen wordt gevormd.

Welnu, de kleine- en middelgrote ondernemingen hebben onlangs het signaal gegeven dat zij met verminderde sociale zekerheidsbijdragen aan meer dan 60.000 werkplaatsen een kans

Van Grembergen

willen geven. Op welke wijze wordt daarop ingespeeld ? Op welke wijze zal de Vlaamse regering ter zake haar bevoegdheid aanwenden ? Op welke wijze zal zij een strategie uitbouwen om deze problematiek op het federaal niveau bespreekbaar te maken ? Alleszins het is voorstel van het NCMV dienaangaande waard te worden besproken, onderzocht en onderhandeld.

Mijnheer de minister-president, mijn fractie wenst uitdrukkelijk een antwoord op de vraag hoe de Vlaamse regering haar inbreng en haar rol in het sociaal pact ziet.

U hebt er in uw Septemhernota naar verwezen, maar aan een inhoudelijke invulling ontbreekt het. Het kan niet dat de Vlaamse regering de discussies over het sociaal pact volgt van in de tribune, zijdelings als toeschouwer op een voetbalveld. U moet antwoorden op de groeiende radeloosheid in Vlaanderen en hoop bieden aan de werkzoekenden. André Leysen zei terecht : Indien we de jongeren niet van de straat halen, zullen we met hen in de straat worden geconfronteerd.

Wetende hoe de onrust als in communicerende vaten van het ene naar het andere land loopt, zien we de realiteit van 20 miljoen werklozen in de Europese Gemeenschap ons toegrijzen. De vraag naar de betekenis van dit Europa is dreigend.

De Volksunie is een sociale partij en aanvaardt de destructie van de solidariteit in de Gemeenschap niet. Wij weten hoe vernietigend de Noordamerikaanse gemeenschap geconfronteerd wordt met armoede, met de geestelijke en lichamelijke aftakeling van belangrijke bevolkingsgroepen. De Volksunie aanvaardt geen duale maatschappij met aan de ene kant hebbenden, **zelfgenoegzamen**, **hardwerkenden** die slagen, renteniers die centen tellen en speculeren, **begaafden**, die mee kunnen, initiatiefnemers die lukken, werkenden in het arbeidsveld die tevreden zijn en waardering krijgen, en aan de andere kant, diegenen die mislukken, **diege-**

nen die uit de boot vallen, diegenen die geen toekomstperspectieven hebben, die begaafd zijn, maar niet slagen, die beginnen aan werk maar door faillissement of ongeluk uit de boot vallen.

Wij wensen geen maatschappij waar van de avond op de morgen of van de morgen op de avond arbeiders en arbeidsters in de GB de afdanking van 4.500 collega's vernemen. Wij wensen zulk een maatschappij niet ! Wij wensen geen maatschappij waarin van de ene avond op de andere zo maar 600 arbeiders bij Sidmar worden afgedankt. Wij kunnen deze **resem** onheilsboodschappen aanvullen met de mededelingen van Mercedes, Volvo, Volkswagen, van de papierfabrieken, van de textielindustrie. De litanie is eindeloos.. .

Wij wensen deze duale maatschappij niet !

De Volksunie aanvaardt bovendien het verwijt niet dat deze duizenden die mislukken, in hangmatten zouden liggen, dat ze schuld hebben aan hun eigen ongeluk. Op dit ogenblik heerst die tonaliteit. Ze zouden het aan zichzelf te wijten hebben dat ze worden afgedankt.

Ik hoor dan : Het is het gevolg van hun luiheid, van hun liederlijkheid, van hun dronkenschap, van hun brutaliteit, van hun crimineel gedrag. Deze opsomming maak ik doelbewust. Op het einde van de negentiende eeuw werd op identieke wijze door de haute bourgeoisie gesproken over arbeiders, die door omstandigheden uit de boot waren gevallen.

De film Daens werd artistiek naar waarde geschat, de mooie beelden werden geapprecieerd en er wordt mee uitgekapt in het buitenland. Maar de discussie over de diepere zin van de film wordt ontweken.

De Volksunie is een sociale partij en voelt zich terecht de erfgenaam van twee partijen, de erfgenaam van de Meetingpartij in het Antwerpse en de erfgenaam van de Daensistische partij in het Aalsterse. Wij hebben dit sociaal programma niet de laatste weken uitgevonden, wij hebben dat programma altijd verdedigd.

In sommige kranten van goeden huize heb ik de laatste maanden echte reactionaire praat gelezen. Ik beklemtoon : reactionaire praat !

De Volksunie aanvaardt het verwijt niet door het verdedigen van een sociaal programma waterdrager van het socialisme te worden.

Ook dat werd Daens verweten. De ultra-rechtse katholieke zijde zei toen dat het Daensisme socialisme, links en gevaarlijk was. Enkele dagen geleden kreeg ik van de katholieke rechterzijde het verwijt te horen dat de Volksunie omwille van haar sociaal programma de socialisten zou achterna hollen en klein links zou zijn. Katholieke kranten namen deze stelling over, In alle openhartigheid vraag ik aan de CVP of de Katholieke **Werkliedenbond** links is als hij de arbeidsverdeling door arbeidsduurverkortings als een mogelijkheid vooropstelt met het oog op meer tewerkstelling. En als dat inderdaad links is, dan moet de CVP dat duidelijk aan de KWB, waarvan de CVP voor een deels de politieke emanatie is, zeggen. Maar als de CVP dit integendeel een correcte inschatting vindt voor meer werkgelegenheid, dan moet zij iedereen met dezelfde maat wegen en met dezelfde woordkeuze behandelen.

Tweede voorbeeld. Wij stellen in verband met de sociale discussie vast dat het goed zou zijn om de kinderbijslagen op dezelfde wijze aan iedereen toe te kennen, maar met een fiscale eindafrekening. Dit voorstel komt uit NCNV-kringen, maar wordt eveneens door de liberalen geformuleerd. Dit is een voostel dat ook wij formuleren. Waarom gebruikt de CVP deze in-de-hoek-drummerij. Is het de CVP die met ons toch in de regering zit, alleen maar te doen om ons op een bepaald ogenblik, nogal machiavellistisch, nogal oppervlakkig en tuk op direct succes bij de publieke opinie, in de hoek te duwen. Was het de bedoeling om vrij snel te kunnen scoren. Ik wens enkel een beetje duidelijkheid naar de publieke opinie toe over de vreemde kronkels die aan de basis liggen van het woordgebruik ten opzichte van bepaalde mensengroepen. Veel correcter was het als

Van Grembergen

men ons had beoordeeld op de drie krachtlijnen van ons politiek denken. Ik ben erg verheugd dat de heer Hancké in discussie met de heer Denys en mijn fractiegenoot Hugo Schiltz ook over principiële dingen heeft gepraat.

De drie krachtlijnen bij ons zijn : ten eerste, grote vrijheid van de persoon in zijn denken.

Ten tweede, grote gemeenschapszin, ten derde, een wetgeving die aan iedereen gelijke kansen biedt. Ik zeg niet gelijke resultaten. Ziedaar het sociale profiel van de Volksunie dat merkwaardig gelijkloopt met de begrippen vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid, maar ook met de sociale liberale principes in Groot-Britannië. Omdat de tewerkstelling ons grote zorgen baart en de loonkost te zwaar doorweegt, menen wij dat verder loonsstijgingen, zelfs in de openbare sector, op het ogenblik onverantwoord zijn.

Ik richt mij nu tot mijn regering. Het is mogelijk dat de ambtenaren van de openbare sector u in de komende weken of maanden zullen confronteren met looneisen. Welnu, ik hoop dat men gezamenlijk de moed en de verantwoordelijkheid zal opbrengen om te zeggen dat dit niet kan. Toegeven aan looneisen van de openbare sector zou psychologisch verkeerd zijn en een klimaat scheppen tegenover andere sectoren die dan op hun beurt eisen zouden stellen. Bovendien zijn de financiële, budgettaire en economische omstandigheden niet gunstig voor looneisen.

Wij menen daarenboven dat de index, én zijn samenstelling én zijn mechanisme bespreekbaar moeten zijn.

Wij menen dat het zwarte arbeidscircuit van kuisvrouwen, klusjesmannen, behangers, schilders, chauffageleggers, loodgieters enzovoort eens moet worden bekeken om na te gaan op welke wijze daar een sociale zekerheidsontwikkeling kan worden aan-geprezen bijvoorbeeld inzake pensioenen of ziekteverzekering.

Dat zijn de essentiële vragen die hieromtrent worden gesteld.

Ik weet dat honderdduizenden zich op dit ogenblik in een soortgelijk circuit bevinden en tegelijkertijd een werkloosheidsuitkering of een andere vergoeding ontvangen. Zij wensen zekerheid met het oog op ouderdom, ziekte of op het feit dat zij alleen kunnen komen te staan.

Het zou ons maatschappijbeeld ten goede komen indien over dit onderwerp een discussie zou worden op gang gebracht en indien binnen de mogelijkheden van de Vlaamse regering een aanzet zou worden gegeven. De verfoeilijke bewering, dat duizenden op de rug leven van anderen, zou hierdoor op belangrijke wijze van zijn sociale venijnigheid en achterbaksheid worden ontdaan.

Aan de Vlaamse regering wil ik zeggen dat het regeerakkoord dat wij samen opstelden, niet de federalisering van de sociale zekerheid omvatte maar wel het probleem van de transfers. Ook hier moet gezegd, wij verwittigen dus tijdig, dat het sociaal pact de scheeftrekkingen mee moet helpen afbouwen. (*Rumoer op de banken van het VB*) Besparen in de sociale zekerheid betekent in eerste instantie dat de melkkoeien en de misbruiken moeten worden uitgeroed.

De discussie over de sociale zekerheid moet uiteindelijk grondig worden aangevat. De Vlaamse regering mag die discussie echter niet volgen vanop een afstand maar moet zich bij de federale regering opwerpen als een volwaardige gesprekspartner en als medeverantwoordelijke voor de maatschappij die wij willen leiden.

Mijnheer de minister-president, onze fractie staat volledig achter uw initiatieven met betrekking tot een beter bestuur, een moderne administratie, het glazen huis. Dit alles klinkt haast lyrisch. Ik wil er enkel op wijzen dat er een belangrijke stap zou zijn gezet indien u de inhoud in ruime mate naar het middenveld — de gemeenten toespeelde. In Denemarken, een uitstekend democratisch werkend land, worden de pensioenen, de so-

ciale uitbetalingen, de ziekteverzekering, de kinderbijslagen en andere vergoedingen via de gemeenten uitbetaald. Door middel van de moderne informatica zijn alle inlichtingen onmiddellijk via de gemeenten ter beschikking en kan men op een zeer directe wijze in contact treden met de burger. Hierdoor wordt de afstand tussen de dienende administratie, enerzijds en de burger die uitleg vraagt, anderzijds, tot het zichtbare en het herkenbare herleid. Het zou een belangrijke innovatie zijn indien wij dit nu reeds zouden voorbereiden en geleidelijk uitvoeren.

Het zou een administratieve revolutie zijn, als ik de tekst goed begrepen heb. In het weerwoord kan men mij erop wijzen dat ik me vergis en dat het over iets anders gaat.

Mijnheer de voorzitter, ik las vorige week in de krant dat op 20 september in Berchem bij Antwerpen een jonge vrouw van 20 jaar werd gemolesteerd in een autobus vol met reizigers. Jongeren tergen de jonge vrouw, schoten een alarmpistool af tegen haar slapen en niemand in de autobus reageerde.

Dit is de ik-maatschappij. Dit is de individueelste expressie van de individueelste gevoelens : ik trek me van de anderen niets meer aan. Dit is de eigen buik-maatschappij. (*Onderbrekingen bij het VB*)

U beweert dat ik overdrijf, dat dit eenmalige feiten zijn en dat het over randfiguren gaat.

Ik overdrijf niet. Ik heb de interviews van sommige vooraanstaande politici gelezen die gaan over hun gekwetste ik, over hun eigen chagrijn, over het gebruik van hun partij van de eigen ik en van de groep van die ik. Sans gêne. (*Onderbrekingen bij VU en VB*)

Ik heb het niet over één interview. Lees de verschillende interviews maar eens van degenen die we de finefleure van onze politieke arena noemen. Het gaat over henzelf, en niet over hun politiek geloof en over hun inzichten. Het gaat over hun apologetica waarbij ze de schuld kun-

Van Grembergen

nen doorschuiven naar anderen. Ik refereer naar vele interviews en politieke literatuur door schrijvelaars in restaurants bijeengegaan. Ik ben wel even cynisch over die schrijvelaars.

Mijnheer de voorzitter, ik ben bijna aan mijn conclusie. Men geeft 49 miljard frank meer uit dan men ontvangt. Er is dus een tekort en er is dus schuldpbouw.

Ik weet dat dit moet kunnen in tijden van recessie en moeilijke problemen. Dit is de normale redenering. (*Onderbreking door de heer Denys, de VU en het VB*)

Ik herhaal dat in perioden van moeilijkheden, recessie en werkloosheid de staat, en dus ook de Vlaamse Gemeenschap, een tekort kan opbouwen. Ik voeg er onmiddellijk aan toe dat vermits onze begrotingen filosofisch en financieel op langere termijn worden opgebouwd dit ook betekent dat we bij het hernemen onze schuldafbouw doelbewust moeten organiseren. Ik hoef me op dit ogenblik en in dit parlement niet uit te spreken over de Belgische staatsschuld, maar dit zou het normale staatsbeleid in Vlaanderen moeten zijn.

Anderzijds moet ik de Vlaamse regering zeggen dat wij in de komende maanden — en willicht nog sneller dan wij denken — niet zullen ontsnappen aan het Belgische schuldgeven dat hoe dan ook mee drukt op onze burgers en op onze eigen engagementen. Wij kunnen deze discussie niet uit de weg gaan. Wij hebben ze nog niet gevoerd, wij voeren ze niet, maar ze moet er ooit komen ;

Over drie praktische dossiers wens ik namens mijn fractie het volgende te zeggen.

Het dossier HOBU geniet onze steun. Dit is goed werk. Minister Van den Bossche zet het werk van wijlen de heer Coens verder, soms wat hooghartig en cynisch, maar wat hij doet, is goed. (*Onderbreking door de heer Denys*).

Mijnheer Denys, u biedt ons een mirakeloplossing aan. Ik stel vast dat er

in Vlaanderen hoe dan ook twee onderwijsnetten zijn. U zoudt dit door een pennetrek van een regering ongedaan willen maken. Ik zeg u dat u dan een beleid voert naast uw schoenen en naast uw verantwoordelijkheid. Ik stel met vreugde vast dat u, van zodra u de verantwoordelijkheid draagt, al uw programmapunten in de eerstvolgende drie jaar zult verwezenlijken. Ik wil het u toch zien doen.

De reorganisatie in het hoger onderwijs is uitstekend en is een aanzet om in Vlaanderen op dat vlak onze geldmiddelen beter te gebruiken en het onderwijs beter te structureren.

Ten tweede, het dossier KS komt morgen ter sprake. Er is een meerderheidsconclusie. Voor ons moet ook het gerecht zijn werk kunnen doen, namelijk de verantwoordelijken straffen en bij zware fouten vorderingen ten bate van de gemeenschap instellen.

Ten derde, is er het mestdecreet. De doelstellingen ervan zijn de onze. Wij willen de gezondmaking, niet volgens de Griekse kalender, maar wel met onmiddellijke ingang van maatregelen en ook hier moet de vervuiler betalen. Wij kennen de onrust van de kleine boer en van de familiale landbouwondernemingen. Een correcte voorlichting moet in deze. Vrij hard wil ik zeggen dat ik geenszins onder de indruk ben van de bedreiging van de voorzitter van de Boerenbond van gisteren aan het adres van de Vlaamse meerderheidspartijen. Hij heeft verantwoordelijkheid voor zijn landbouworganisatie — daarvoor is hij, democratisch of anders, aangesteld — maar wij hebben een andere. Ik aanvaard geen dictaat of chantage. Ik aanvaard wel het individuele gesprek van elke landbouwer die problemen heeft en van elke boer die veiligheid en zekerheid wil voor zijn familiaal bedrijf. Als er chantage moet worden gepleegd, moet ik dit zeggen. In het verleden heeft mijn partij van de Boerenbond zeker geen geschenken gekregen, zij moeten zich maar richten tot andere groepen die hen altijd geschenken hebben aangeboden.

Collega's, in deze bespreking over de

politieke keuzes van de Vlaamse regering wil ik het internationalisme niet vergeten. De boutade hoe kleiner het land, hoe groter het buitenland, is geestig als mopje. Vlaanderen heeft vooralsnog geen echt buitenland tenzij Nederland, Wallonië, Frans-Vlaanderen en Rijnland-Westfalen.

We zouden een echt groot buitenland kunnen hebben, historisch, economisch, humanistisch, cultureel en sociaal. We zouden dat kunnen hebben met Zaire, met de Indonesische archipel en met zuidelijk Afrika. Stomme kortzichtigheid, dynastieke bemoeienissen, verkeerde politieke keuzes voor ons buitenlands beleid hebben Vlaanderen gehinderd.

Mijnheer de minister-president, u sluit straks uw eerste internationale overeenkomst met Hongarije. Uitstekend !

Het echte buitenland voor Duitsland bevindt zich op dit ogenblik — en dit geldt zeker voor de toekomst — evenwel in midden- en Oost-Europa. Het echte buitenland voor Groot-Britannië is op dit ogenblik zijn Commonwealth. Het echte buitenland voor Frankrijk zijn de vroegere koloniale landen waar het door taal en cultuur zijn invloed kan laten gelden. Het echte buitenland voor ons zou — samen met Nederland — de Indonesische archipel, Zaire en zuidelijk Afrika kunnen zijn.

Een van de collega's in deze Raad meende mijn partij en mijzelf gelijk te moeten stellen met de promotoren van de apartheid. Volgens mevrouw Aelvoet — zo las ik — is Van Grembergen al twintig jaar de waterdrager van de apartheid. Welnu, ik vertolk hier reeds twintig jaar het standpunt van mijn partij in verband met Zuid-Afrika. In die twintig jaar — en ik daag haar uit — heb ik in geen enkele toespraak, in geen enkele zin, in geen enkel woord ook maar eens sympathie betoond voor het regime en het apartheidssysteem. Integendeel, ik ben een van de eersten geweest in dit halfroond — lang voordat mevrouw Aelvoet meende aan politiek te moeten doen — die zei dat het ANC de geldige en wettige gesprekspartner

Van Grembergen

moest zijn van de blanken in Zuid-Afrika. Dat was het standpunt van de Volksunie.

De heer F. Van den Eynde : Dat is niet waar !

De heer P. Van Grembergen : Dat was het standpunt van de Volksunie !

De heer F. Vandenbroucke : Mijnheer de voorzitter, het is nuttig om vast te stellen hoe hevig het Vlaams Blok voor de onderdrukking van de apartheid is.

De heer P. Van Grembergen : Mijn afschuw en die van mijn partij en mijn fractie voor de discriminatie omwille van de huidskleur was nooit opportunistisch maar altijd essentieel. Mijn afschuw voor de discriminatie van andersdenkenden is even groot. Het racisme van het denken, de onverdraagzaamheid van het denken is, voor wie de feiten in Kroatië, Bosnië en Servië ziet, niet minder ontierend dan het racisme van de huidskleur.

Mevrouw Aelvoet — en ik vind het spijtig dat ze niet aanwezig is — heeft een goede naam in deze Raad. Ze heeft evenwel haar naam met een dergelijke snertopmerking geen eer bewezen. Immers, snertopmerkingen laat ik over aan snertpolitici, aan snertmensen, aan snertjournalisten.

Mijnheer de minister-president, collega's, met grote openhartigheid heb ik gesproken. Mijn partij ligt onder vuur. Ik heb er — met vele anderen — straks dertig jaar in gewerkt met de verantwoordelijkheid die mij werd toevertrouwd.

Er is geen enkele toespraak waarvoor ik mij schaam, ook niet voor het sociaal en federaal programma van mijn partij. Ik sta niet op de uitkijk. Zoals zovele Vlaams-nationalisten heb ik het dubbele advies van Willem Van Oranje als leidraad gehanteerd : Het is niet nodig te slagen om vol te houden en Niet versagen zal mijn hart in tegenspoed. De kiezer zal oordelen over mijn partij en over de rechttheid van onze rug, althans over de mijne.

Mijnheer de minister-president, op

basis van het regeerakkoord dat wij hebben gesloten, zal mijn fractie uw regering het vertrouwen geven op basis van het document Vlaanderen 2002 en op basis van uw Septembernota. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, in de Septembernota en ook in het plan Vlaanderen 2002 komt het begrip duurzame ontwikkeling meermaals voor. De regering gaat werk maken van een leefbaar Vlaanderen. Is er werkelijk een trendbreuk, komt er verandering op dit vlak ?

Ten eerste, de visie achter de Septembernota is duidelijk de klassiek economische. Alles wordt min of meer gewikt en gewogen rekening houdend met de economisch groei. Indien de economische groei zich herstelt, zal het opnieuw beter gaan, dan zullen er nieuwe jobs komen, wat ook voor het milieu een verbetering met zich zou brengen.

Ecologisch en sociaal zullen er een paar hoekjes worden afgerond, maar op dit vlak zien wij niets nieuws. De cijfers van het BNP zijn nog altijd even ijl. Het is u bekend dat wij hiermee bijzonder grote problemen hebben. Deze achterhaalde liberaal-economische visie biedt geen oplossingen, integendeel, zij is de oorzaak van veel problemen.

Ik geef enkele concrete voorbeelden : Ten eerste, de GIMV, waarover vandaag reeds werd gesproken. Vanuit de klassiek economische visie heeft de heer Hancké gelijk, de cijfers van de GIMV zijn door de bril van de boekhouder bekeken goed. Ik herhaal de vier voorbeelden die worden aangehaald : ten eerste, Barco. Hier gaat het voor een deel om militaire spits technologie. Ten tweede, Kinopolis. Ik zie geen reden om fier te zijn omdat dit project door de Vlaamse regering wordt gesteund, de grootschalige cinemacomplexen buiten de stad helpen de binnenstad juist om zeep. Ten derde, Plant Genetic Systems, biotechnologie. Hierover heb ik een interpellatie gehouden en

minister De Batselier zond de milieuinspectie naar dit bedrijf omdat het niet eens een vergunning had. Een dergelijk project wordt dan door een collega minister gesteund. Het vierde voorbeeld was Sun Parcs, grootschalige harde recreatie-initiatieven. Via haar economisch beleid steunt de regering dus een aantal initiatieven die ingaan tegen een leefbaar Vlaanderen.

Ten tweede, bij Openbare Werken en Verkeer is er een trendbreuk, maar dan wel in de verkeerde richting. De politiek van nieuwe wegen die gelukkig was gestopt, is tijdens deze regering hervat.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van de Brande : Mijnheer de voorzitter, er worden nu inderdaad kredieten uitgetrokken voor prioritaire wegen. Indien wij dit niet zouden doen, zou dit het absolute toppunt van een onzorgzaam beleid zijn. Het gaat om de omschakeling van de rechtstreekse subsidiëring aan bedrijven, naar horizontale omgevingsfactoren.

Vindt u het verantwoord dat zonder de beslissing die wij genomen hebben, het nog 6 jaar zou duren eer de laatste 8 kilometers van de A 18 voltooid zou worden terwijl de overige infrastructuur reeds aanwezig is ? Vanuit het oogpunt van een behoorlijk bestuur is het noodzakelijk dat de regering voor deze werken in de nodige middelen voorziet. Maak geen tegenstelling tussen het geplande budget voor deze werken en de mobiliteit.

De Vlaamse regering heeft nooit eerder geziene acties op touw gezet rond de fietspaden en de beveiliging van de kruispunten. Hoewel ik niet in detail wil treden, vraag ik toch dat u de zaken op een juiste en genuanceerde manier benadert.

De heer L. Barbé : Wat is de juiste benadering ?

Wij leven in het land met het dichtste wegennet ter wereld. Het economisch nut van de nieuwe wegen wordt door een aantal transporteco-

Barbé

nomen betwijfeld. Met nieuwe wegen lost men immers het fileprobleem niet op. De miljarden frank die u aan nieuwe wegen besteedt, kunnen niet meer gebruikt worden voor veilige kruispunten en fietspaden.

In verband met de open ruimte spreekt u voortdurend over het Structuurplan Vlaanderen. Ik vraag mij echter af of er nog veel structuur in de open ruimte gebracht kan worden : de nieuwe wegen en de aanleg van bijkomende industrieterreinen versterken mijn overtuiging. U weet dat er nog veel beschikbare industrieterreinen zijn, maar men gaat door met de aanleg van nieuwe.

Het opkuis- en afroombelief van de vorige regering in verband met het leefmilieu wordt in de beste traditie voortgezet. De milieuwetgeving Vlaanderen werd niet fundamenteel aangepast. Ook bij Aquafin rondt men nu de scherpe hoekjes wat af zonder echter een diepgaande hervorming door te voeren. Ik ben ervan overtuigd dat men miljarden frank zal investeren maar betwijfel het ecologisch rendement ervan. Een ander voorbeeld is het MINA-fonds dat de grote spil van het leefmilieubeleid moet zijn. Het rapport van het Rekenhof maakt daar brandhout van. Zowel vanuit economisch als vanuit ecologisch standpunt bekeken blijkt dat het beleid gefaald heeft. Ik stel vast dat de kredieten van het MINA-fonds met 25 procent stijgen tot 16,1 miljard frank. Ik ben van mening dat wij dringend moeten blijven stilstaan bij het nut en de functie van en de controle op het fonds.

Uw beleid is ingegeven vanuit dezelfde liberaal-economische visie als die van de vorige regeringen. Uw beleid is niet duurzaam. U werkt niet aan duurzame ontwikkeling. Deze begroting is materialistisch : u hoopt dat alles beter wordt als het cijfertje van het BNP stijgt.

Ik wil er toch op wijzen dat men ook jobs kan scheppen door aan duurzame ontwikkeling te werken. Men creëert geen jobs door een blind vertrouwen te stellen in de economische

groei maar wel door te investeren in het milieu.

Ik zou het bijzonder op prijs stellen indien u het groene laagje make-up — meer kan ik het niet noemen — achterwege zou laten. Op die manier zou Vlaanderen niet alleen kunnen vaststellen dat u niet werkt aan een duurzaam en milieuvriendelijk Vlaanderen maar ook dat het laagje oppervlakkig is en een koud blauwe ondergrond verbergt.

Minister W. Demeester-De Meyer (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren van de regering en van het parlement, het is voor het eerst dat wij, onder meer op vraag van de voorzitter en van dit parlement, de begroting rechtstreeks aan het parlement hebben voorgesteld. Ik denk dat wij ons daarover kunnen verheugen. Ik wens ook de leden van deze Raad die dit positief beoordelen en een positieve mening over de begroting hebben uitgesproken, te bedanken. Ik ben er vast van overtuigd dat vele leden uit de oppositie, nadat zij deze begroting zullen hebben beoordeeld, zullen erkennen dat een goed begrotingsbeleid wordt gevoerd.

Nooit is er in een begroting zoveel openheid, zoveel orthodoxie en zoveel doorzichtigheid gecreëerd. Nooit is zulk een sterke samenhang de basis geweest van deze begroting. Wij hebben een eigen koers gevaren met een verstrengde begrotingsnorm, met een visie op lange termijn — tot 2010 — met een verantwoordelijkheid voor de toekomst, met een zorg voor de Maastricht-norm en met een zorg voor de federale uitdaging.

Dit wordt uitdrukkelijk door de Hoge Raad voor Financiën geformuleerd. Wij worden als een goede leerling beoordeeld en wij dragen bij tot de sanering van de globale overheidsfinanciën.

Wij hebben met deze begroting verder geherbudgetteerd. Dit gebeurde trouwens ook op vraag van vele leden van deze Raad, ook uit de oppositie. In de commissievergaderingen werd vaak erkend dat dit een heel belangrijk proces is geweest.

Aan de heer Denys wens ik te zeggen dat, mochten wij niet geherbudgetteerd hebben, het netto te financieren saldo vandaag niet 48 maar 26,3 miljard frank zou hebben bedragen.

Bovendien hebben wij in deze begroting ongeveer 5 miljard frank aan schuldaflossingen. In vergelijking met het verleden hebben wij dus in feite een netto te financieren saldo van 21,3 miljard frank. Deze reële daling, van 49 tot 50 miljard frank vorig jaar naar 21,3 miljard frank dit jaar, is het bewijs dat wij met deze begroting de goede richting uitgaan.

Er is dus een netto te financieren saldo van 21,3 miljard frank. U zult ons toch niet vragen om dit opnieuw op deze manier voor te stellen. Moeten wij misschien de oude technieken van sommige, vorige Vlaamse regeringen, — de heer Dewael zal zich dat goed herinneren, — opnieuw invoeren ? Natuurlijk zouden we dat kunnen doen. We zouden deze begroting perfect kunnen opsmukken en u vandaag een netto te financieren saldo van 21,3 miljard frank kunnen voorstellen. U zou dan redevoueringen houden over debudgettering.

Vandaag stellen wij u een open, doorzichtige begroting voor waarin iedereen inzicht heeft. Daarom komen wij met een netto te financieren saldo dat èn nominaal èn procentueel een heel stuk lager ligt dan de vorige begroting en zeker heel wat lager dan de begroting ingediend door een regering waarvan u deel uitmaakte en waarvan uw ministers op dat ogenblik de debudgetteringstechniek op een schitterende manier konden hanteerden.

De heer A. Denys : Volgens uw eigen nota bedraagt de debudgettering ten opzichte van vorig jaar 2 miljard frank.

Minister W. Demeester-De Meyer : Neen, u moet de nota goed lezen. Op pagina 26 staat heel uitdrukkelijk dat indien we de oude begrotingstechniek zouden hebben gehanteerd, we vandaag een begrotingstekort van 26,3 miljard frank zouden hebben.

De heer A. Denys : Ik bedoel ten

Denys

opzichte van 1993 waarin u ook al voor 95 percent had geherbudgetteerd. Dit jaar doet u iets meer. Het verschil met vorig jaar inzake het netto te financieren saldo is ongeveer 2 miljard frank. U krijgt echter 31 miljard frank meer middelen. Desondanks hebt u ongeveer hetzelfde tekort als vorig jaar.

Als u dit, ondanks een verhoging van de middelen een prestatie vindt, wijkt uw idee over begrotingsortodoxie bijzonder sterk af van de onze.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, u vergeet een vergelijking te maken met de begrotingen van de regering waarvan uw collega's destijds deel uitmaakten. Indien wij nu nog dezelfde techniek zouden hanteren, zou de begroting vandaag een tekort van 21,3 miljard frank vertonen.

Het tekort is verantwoord omdat het netto te financieren saldo daalt en omdat wij een stukje van de federale schuld overnemen. In de financieringswet is inderdaad ingeschreven dat wij stap voor stap ook een gedeelte van de federale schuld zouden overnemen.

Vanuit de begroting investeren wij onmiddellijk 60 miljard frank. Als u de subsidies gaat incalculeren, investeert de Vlaamse regering 80 miljard frank. Als u de globale investeringen, dus ook alle investeringen in instellingen van openbaar nut, samen neemt, investeren wij op jaarbasis zelfs 110 miljard frank.

Wij lenen veel minder dan het bedrag van deze investeringen. Mijnheer Denys, ik heb altijd geleerd — maar wellicht zijn de regels veranderd — dat een regering die niet méér leent dan de geplande investeringen, laat staan de directe investeringen, de gouden regel hanteert. Wij hanteren dus deze gouden regel.

Het netto te financieren saldo zal blijven dalen. Dit blijkt ook uit de langetermijnnorm die wij hebben uitgestippeld.

De heer A. Denys : Dit belooft u reeds vijf jaar !

Minister W. Demeester-De Meyer :

Wij bewijzen het ook te doen ! Mijnheer Denys, u leest de cijfers niet correct. U probeert niet de documenten grondig te bestuderen ! U ziet — en u doet dit in vele van uw beoordelingen — altijd maar een facet. U laat altijd een andere burger aan het woord, een burger die plots één element van een begroting heeft gezien. Probeer toch eens de begroting globaal te beoordelen. U bent beslist verstandig genoeg !

De heer A. Denys : U was niet aanwezig tijdens mijn uiteenzetting. Het is spijtig dat u zaken weerlegt die totaal naast de kwestie zijn.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik heb het verslag gelezen dat intussen reeds is gedrukt ; ik weet dus precies wat u heeft gezegd. Ik kom terug ter zake. Ik zei dus dat het tekort is verantwoord omdat wij intussen een Vlaamse langetermijnnorm hebben vastgelegd, omdat wij werken in het kader van een echte meerjarenbegroting.

Morgenochtend zal ik aan de Vlaamse regering een mededeling overhandigen waarin de regels werden vooropgesteld met betrekking tot de prefiguratie van de begroting-1995. In de lente van 1994 zullen wij de prefiguratie maken voor 1996. Op dat ogenblik zullen wij drie begrotingen op hetzelfde moment bespreken en beoordelen. Wij zullen onze verantwoordelijkheid nemen tot het einde van deze legislatuur, want ook de begroting-1996 zullen wij nog gezamenlijk opstellen.

Waarom is het huidige netto te financieren saldo nog altijd verantwoord ? Het is verantwoord omdat de schuldgraad daalt tot 75 percent van de middelen.

Wij kiezen ook uitdrukkelijk voor bijkomende tewerkstelling. De extra investeringen zullen minstens 50.000 extra werkplaatsen opleveren. Er is dus een beperkt relancebeleid. Ik geef toe dat het beperkt is, maar de Vlaamse regering kan momenteel niet verder gaan.

Tot spijt van wie het benijdt, en wel-

licht tegen alle verwachtingen van de oppositie in, zijn er geen lastenverhogingen.

Nee, mijnheer Denys, er zijn geen lastenverhogingen. U had verwacht dat dit wel het geval zou zijn en u vindt het bijzonder jammer dat het niet zo is, omdat zulks u verhindert de gewenste oppositie te voeren. Er zijn geen lastenverhogingen.

De heer A. Denys : Stijgen de belastingen, ja of nee ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Er zijn geen lastenverhogingen meer. Dat de normale budgetten worden geïnvesteerd, is een logische zaak.

De heer A. Denys : Bent u het er werkelijk mee eens dat de belastingen moeten stijgen terwijl de nationale overheid u 30 miljard frank meer toekent ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Maar er zijn geen lastenverhogingen.

De heer A. Denys : Maar toch worden de milieueffingen geïndexeerd. Terwijl dezelfde coalitie op nationaal niveau de indexering van de loonschalen niet doorvoert, gaat u toch over tot indexering van de milieueffingen. Als het erom gaat geld uit de mensen hun zakken te halen, dan bent u wel van de partij.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, u vergist zich. Het gaat om totaal andere zaken en u bent veel te verstandig om dat niet te begrijpen.

Ik herhaal het : er zijn geen lastenverhogingen.

Hoe dan ook, bij de beperkte relance die wij doorvoeren, verwondert het mij vaak dat wij kritische beschouwingen te horen krijgen vanuit twee hoeken : enerzijds omdat wij niet genoeg ondernemen op het vlak van de tewerkstelling en anderzijds omdat wij het netto te financieren saldo niet tot nul kunnen herleiden. Inderdaad, iedereen in dit halfroond is van mening dat tijdens een relance heel wat moet worden gedaan op het vlak van de tewerkstelling, maar iedereen wenst evenzeer dat het netto te financieren

Demeester-De Meyer

saldo tot nul wordt herleid. Welnu, diegenen die beide elementen inbouwen in hun toespraken — en er zijn er heel wat weigeren hun verantwoordelijkheid op te nemen. Inderdaad, zij dragen geen enkele verantwoordelijkheid ten opzichte van de werknemers, de leerkrachten, de gehandicapten, diegenen die personen in moeilijkheden willen begeleiden, noch ten opzichte van het milieu.

Het is waar dat de kostprijs inzake ecologie in de toekomst erg zal stijgen en op dat vlak zal nog heel wat moeten worden geïnvesteerd. Maar laat niemand komen pleiten tegen het opbouwen van normale tekorten die beantwoorden aan een gouden regel aan de ene kant, terwijl men aan de andere kant wordt geconfronteerd met een aantal uitdagingen.

Het is niet mogelijk enerzijds zijn verantwoordelijkheid niet te durven nemen door bijvoorbeeld niet te pleiten voor tewerkstelling, maar anderzijds toch het netto te financieren saldo tot nul willen herleiden. Laat diegenen die een dergelijke toespraak houden maar bewijzen wat zij kunnen in de toekomst, zonder gebruik te maken van debudgettering noch trucs. Mijnheer Denys, ik zou graag zien hoe u zou tewerkgaan mocht u eventueel deel uitmaken van een volgende Vlaamse regering. Op dat ogenblik zal ik u kritisch beoordelen.

Het MINA-fonds beantwoordt immers helemaal aan de **begrotingsnorm**, alsook de diensten met afzonderlijk beheer. U moet de begrotingstekst eens grondig doornemen. Bovendien moet u weten dat de nieuwe norm strenger is en een duidelijk inzicht geeft op de begroting.

Ik wens er nog aan toe te voegen dat diegenen die zo'n discours houden geen verantwoordelijkheid dragen ten opzichte van de zo noodzakelijk infrastructuurwerken, noch ten opzichte van het aantal investeringen. Het zijn vooral de liberalen die beide principes willen verzoenen. Welnu, indien zij in die richting doorgaan, zullen zij lastenverhogingen moeten doorvoeren.

Mijnheer Denys, terloops nog dit. In zijn studie — die u wellicht bekend is — betoogt de heer Vuchelen — één van uw goede vrienden, vroeger althans — dat belastingverhogingen het meest stijgen onder regeringen waaraan liberalen deelnemen. Ik raad u deze boeiende studie aan. Het zou toch eens de moeite zijn, u die vandaag tegen lastenverhogingen pleit, na te gaan wat u in de toekomst zal ondernemen om uw principes staande te houden.

De heer J. Geysels : Mevrouw de minister, ik waardeer altijd de vurigheid waarmee u uw beleid verdedigt. We hebben daar voorbeelden van gezien in het dossier van de opvoeders. Ik kan het echter niet waarderen dat u de oppositie verwijt dat ze haar teksten niet leest terwijl u uw beleid zou moeten verdedigen. Wat het discours rond het MINA-fonds betreft, hebt u de opmerkingen van het Rekenhof gelezen ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Ja.

De heer J. Geysels : Welke conclusies trekt u daaruit ? Lees het verslag van de bespreking van het decreet op het MINA-fonds eens opnieuw. De oppositie heeft toen in artikel 9 gevraagd om rechtstreekse controle van het Rekenhof. We hebben toen ook gevraagd om rechtstreekse verantwoording aan de Vlaamse Raad. Minister Kelchtermans heeft dat toen geweigerd. Ik daag u uit de opmerkingen en amendementen van de oppositie en de opmerkingen van uw collega Kelchtermans te lezen. Als u dan het rapport en de conclusies ervan naleest, zal u merken dat er miljarden frank door het MINA-fonds worden gesluisd voor opdrachten en functies waarvan eufemistisch gezegd de doelmatigheidscontrole eerder het cijfer nul dan het cijfer vijf op tien behaalt. Welke lessen gaat u daar uit trekken ? Dat is de vraag van de oppositie.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik zal daar twee dingen op antwoorden. Ik ben altijd zeer geboeid door rapporten van het Rekenhof. De opmerking die daarin wordt geformuleerd ten aanzien van financiën en

begroting, is intussen al opgelost door een decreetsbepaling die u zal terugvinden bij de decreten die ter gelegenheid van de begroting worden voorgelegd. Daarin wordt op een scherpe manier gezegd dat de intresten die nu naar de kas vloeien uit een goed begrotingsoogpunt eigenlijk niet naar die kas zouden mogen vloeien. Ten tweede heb ik gehoord dat een van de leden heeft gezegd dat het goed is om dit na te gaan. Wij zullen de nodige maatregelen treffen om tegemoet te komen, daar waar ze rechtmatig zijn. Ten derde hebt u gezegd dat de begrotingsbespreking zou komen op het ogenblik dat we de begroting in de commissie zullen bespreken. Ik zal daar geboeid aan meedoen. Nu we alle diensten met een afzonderlijk beheer en het MINA-fonds ook opnemen in de begrotingsnorm, zal er een grotere controle mogelijk worden. Het verwondert mij dat sommige Vlamingen hier in het Parlement eigenlijk geen geloof hechten aan zichzelf. We doen het nochtans stukken beter dan Wallonië op het vlak van het begrotingsbeleid, het financieel beheer en het financieren van de Vlaamse Gemeenschap. We doen het nog niet perfect en er moet nog wat aan gewerkt worden. Wij zeggen dat echter niet, terwijl Wallonië voortdurend zegt hoe goed zij het wel doen. Het zou misschien goed zijn om de Vlaamse reflex die bij sommigen onder u aanwezig is op die manier wat scherper naar voren te laten komen. Noch de begroting van het Waalse Gewest, noch die van de Franse Gemeenschap zijn op dit ogenblik ingediend. Zij zijn nochtans op dezelfde manier als wij onderhevig aan de wet die bepaalt dat de begrotingen voor eind september moeten worden ingediend. Als we er een stuk aan tegemoetkomen, mogen we als Vlamingen ook de fierheid hebben om dat te zeggen. Laat diegenen die zich Vlamingen noemen dat dan ook echt zijn in het Vlaamse parlement.

Dames en heren, de nieuwe **Sint-Michiels**gelden worden evenwichtig aangewend. Deels worden ze ingezet voor eenmalige impulsen, bij komende investeringen in openbare werken, wegen, waterwegen en ge-

Demeester-De Meyer

bouwen voor gehandicapten. Deels worden ze aangewend om een nieuw beleid te voeren, met bijkomende middelen voor wetenschapsbeleid en bijkomende tewerkstelling in de welzijnssector. Wellicht is dat nog niet genoeg.

Deels worden zij ook aangewend voor de financiering van nieuwe bevoegdheden na de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord en deels voor de schuldafbouw. Hiermee beantwoorden wij aan de uitdagingen van de moeilijke economische situatie waarmee wij thans worden geconfronteerd. Wij zijn niet blind voor de problemen, maar hypothekeerders evenmin de toekomst door een zwaardere interestlast en de inname van onbestaande beleidsruimte.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mevrouw de minister, u bent toch wel vrij kort van geheugen ! Nog vorig jaar hebt u in de bevoegde commissie bij de bespreking van de begroting uitdrukkelijk verklaard dat alle gelden die zouden voortvloeien uit nieuwe communautaire onderhandelingen, integraal voor de schuldafbouw zouden worden aangewend.

Nu komt u hier vandaag zeggen dat u zeer goed hebt gewerkt en dat de ene helft van de nieuwe middelen bestemd is voor de schuldafbouw en de andere voor uitgaven ! Dit is totaal in tegenspraak met wat u vorig jaar hebt beloofd en vernietigt uw geloofwaardigheid wat begrotingsorthodoxie betreft volledig !

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, u schijnt kort van geheugen ! Ik heb altijd betoogd dat de nieuwe middelen die naar aanleiding van het Sint-Michielsakkoord zouden vrijkomen, grotendeels zouden worden opgebruikt. De Vlaamse regeringsleden hebben gezamenlijk besloten een deel ervan aan te wenden voor de schuldafbouw.

Ik kom nu tot mijn besluit. Dit is een begroting op mensenmaat. Wij creëren meer werkgelegenheid ; wij zet-

ten een impulsprogramma op voor structurele personeelsuitbreidingen, vooral in de welzijnssector ; wij beheersen de uitgaven in het onderwijs omdat vorming belangrijk blijft en een investering voor de toekomst is. Ik herinner in dit verband eraan dat 60 procent van de gelden naar de uitbetaling van lonen gaat, waardoor wij meer welvaart en koopkracht scheppen voor de gezinnen. Bovendien verhogen wij de lasten niet en vreten niet in op de ruimte voor de toekomst. Wij hebben aandacht voor de maatschappelijke uitdagingen en besteden nieuwe middelen in sommige sectoren, met beheersing en afbouw van de schuldgraad. Aangezien wij ondanks die beheersing en afbouw van de schuldgraad niet invreten op de beleidsruimte van de toekomst, voeren wij een fundamenteel rechtvaardig en sociaal begrotingsbeleid, precies het evenwicht dat wij hebben nagestreefd. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik heb met grote aandacht geluisterd naar de uiteenzettingen van de woordvoerders van de verschillende fracties naar aanleiding van mijn Septembernota en de bijgevoegde documenten die ik gisteren naar voren heb gebracht. Dit was een zeer klaar debat. Vooraleer te komen tot de kern van mijn antwoord : twee bedenkingen over de opmerkingen inzake de Kempensteenkoolmijnen en het mestactieplan.

Ten eerste, de Vlaamse regering zal, zonder vooruit te lopen op de eigenlijke beslissing, aangeven hoe zij de verdere toekomst van KS en de invulling van de reconversie en het Toekomstcontract ziet. De heer Hancké en andere sprekers kan ik verzekeren dat wij in de komende dagen inderdaad klaar en duidelijk zullen meedelen hoe de rol van de overheid in de economie onzes inziens moet worden ingevuld.

Ten tweede, wat het mestactieplan betreft — ik zal daar niet lang over

uitweiden — , bevestig ik dat de Vlaamse regering de tweeënhalf maand geleden overeengekomen timing om ter zake te beslissen, zal respecteren. Met andere woorden, wij zullen ons dienaangaande vandaag of morgen uitspreken.

Collega's, het moet voor ons Vlaams parlement duidelijk zijn dat de beslissing die de Vlaamse regering met betrekking tot het mestactieplan zal nemen — zoals alle andere beslissingen, maar hier heeft het wellicht toch voldoende relevantie om erop te wijzen — zal worden getroffen zonder dekking noch last. Dit betekent dat het dossier op zijn eigen merites zal worden beoordeeld, dat inzake de vooropgestelde doelstellingen — althans naar mijn aanvoelen — een redelijke overeenstemming binnen de Vlaamse regering bestaat en dat het dus enkel gaat om modaliteiten en voorwaarden, waarbij de zekerheid moet worden ingebouwd om effectief een beheersing tot stand te brengen.

Ik voeg er onmiddellijk aan toe dat de Vlaamse regering uitdrukkelijk wenst — zoals het geldt voor de andere sectoren van de economie — dat, gepaard gaande met de overdracht van bevoegdheden in de landbouwsector — ik verwijs naar het landbouw investeringsfonds — moet worden uitgeklaard welke de toekomstige beleidsopties zullen zijn. Inderdaad, de land- en tuinbouw moet als economische sector in het geheel van de economie worden bepaald. Bovendien dient te worden aangegeven hoe wij, in het kader van onze bevoegdheden, een duidelijk beleid kunnen uitstippelen.

Mijnheer de voorzitter, collega's, thans kom ik tot de kernpunten van de verklaring en van het debat.

Ten eerste, de begroting.

Collega Demeester heeft duidelijk aangetoond — en wij moeten niet tot een welles-nietes-debat of tot een toen-nu- of later-nu- of toen-gegeven komen — dat deze begroting zich voor het eerst inschrijft in een meerjarenperspectief. Mijns inziens is het essentieel deze vaststelling te doen.

Collega Denys, bij het begin van uw

Van den Brande

uiteenzetting heeft u de vraag gesteld hoe ik, geconfronteerd met een tekort, kan spreken van een orthodox begrotingsbeleid. Ik meen dat voldoende is aangetoond dat, wanneer wij belangrijke sommen voor termijngebonden investeringen reserveren, de verhoudingen correct zijn afgewogen.

Ten tweede, het sociaal pact.

Meerdere collega's stelden de vraag hoe wij ons ten aanzien van het zogenaamde sociaal-economisch pact zullen opstellen. Sta mij toe te bevestigen wat ik gisteren heb verklaard.

De Vlaamse regering gaat er onverkort van uit dat de totstandkoming van een sociaal pact als doelstelling, ook voor Vlaanderen, van het grootste belang is. Vlaanderen heeft, in het kader van de uitdagingen van de economie, van de werkgelegenheid en de werkloosheid, in het kader van het inbouwen in de sociale zekerheid van een waardige sociale dekking van risico's en van toestanden, waarin heel wat burgers kunnen verkeren, nood aan een goed sociaal pact.

Inzake de betrokkenheid van de Vlaamse regering, is het vanzelfsprekend — en ik heb dit uit een goede bron vernomen — dat wij niet lijdzaam en niet in tweede instantie de evolutie van het sociaal pact zullen volgen.

In het verlengde van mijn verklaring van gisteren, staan er vier punten op de agenda : ten eerste, het probleem van de arbeidskost, globaal gezien ; ten tweede, de begroting ; ten derde, alles wat de werkgelegenheid betreft ; ten vierde, de vraag wat in de toekomst door de sociale zekerheid gedekt zal blijven en worden.

De federale begroting is vanzelfsprekend een zaak van de federale overheid. De arbeidskost is, inzake directe impact, een zaak van de federale overheid. Maar, de werkgelegenheid is een aangelegenheid van Europa en de gewesten. Bijgevolg wensen wij ten volle en ab ovo betrokken te worden bij de oriënteringen die op het vlak van de werkgelegenheid zouden worden uitgestippeld.

Ik wil daarvan één voorbeeld geven.

In het zuiden van het land denken sommigen eraan een nieuw fonds op te richten dat nationaal zou worden gespijsd. Door dit nationale fonds zouden een aantal tewerkstellingsprogramma's in de Waalse gemeenten kunnen worden gefinancierd. Deze voorstellen van sommige federale regeringsleden zijn legitiem.

De Vlaamse regering wenst wel dat de voorstellen van tewerkstellingsprogramma's bij de onderhandelingen van het sociaal pact coherent zijn met het tewerkstellingsbeleid dat wij in Vlaanderen wensen te voeren.

De kern van het debat over de sociale zekerheid is het aanduiden van de arbeidsgebonden risico's enerzijds en de risico's die niet direct verbonden zijn aan een arbeidssituatie anderzijds.

In de eerste groep zitten de arbeidsongevallen, de beroepsziekten, de pensioenen en de werkloosheid, in de tweede groep de gezondheidszorg, de kinderbijlagen en de gehandicaptenzorg.

In het debat zal worden nagegaan hoe we een waardige sociale dekking kunnen realiseren hetzij in de sociale zekerheid, hetzij als opdracht en taak van de gemeenschap.

In wat volgt geef ik een concreet antwoord op diverse vragen van collega's. Wij wensen op het gepaste ogenblik een actieve en duidelijke rol te spelen in het tot stand komen van een sociaal pact, omdat we er diep van overtuigd zijn dat het afsluiten van zo'n pact van het grootste belang is voor Vlaanderen.

Bovendien zal een sociaal pact in de toekomst slechts mogelijkheden bieden en kansen hebben als het ook de goedkeuring wegdraagt van de gewesten, ook die van het Vlaamse Gewest.

Ik deel de mening van collega Van Rompuy die uitdrukkelijk heeft gezegd dat het onverantwoord zou zijn dat Vlaanderen, bevoegd voor economie, industrieel beleid en werkgelegenheid, een debat over een aantal

algemene beleidslijnen, ook al behoren ze tot de federale bevoegdheid, in zijn eigen Vlaams parlement zou afwijzen. Ik deel bovendien zijn mening dat we een aantal stringente doelstellingen inzake algemeen economisch beleid moeten aanhouden.

Mijnheer Denys, sommige van uw kritieken hebben geen grond. U beweert ten onrechte dat ons werkgelegenheidsbeleid aansluit bij het beleid van begin de jaren zeventig. Ik wil daarover niet langdurig polemiseren.

In de eerste plaats is het de economische sector, het privé-initiatief dat de mogelijkheid moet hebben om te ondernemen. Niet toevallig heb ik zelf in de eigen begroting economie een aantal veranderingen aangebracht waardoor een grotere klemtoon wordt gelegd op de algemene economische omgevingsfactoren en op het scheppen van een geschikt ondernemingsklimaat.

Ten tweede, voor een derde opeenvolgende maal werden niet alleen de kredieten voor het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, maar ook deze voor het toegepast onderzoek substantieel verhoogd omdat we impulsen willen geven aan de ontwikkeling van nieuwe technologieën, maar ook aan alles wat een toegevoegde waarde oplevert voor het privé-initiatief. Dat vormt dus een versterking van ons economisch draagvlak.

Wanneer wij inderdaad op het vlak van het welzijn in een belangrijke bijkomende inspanning voorzien hebben, dan is het omdat wij daartoe demografisch verplicht zijn. Ik weet ook dat in de vorige regeerperiode de Vlaamse regering scherper dan voorheen de noden en behoeften van de welzijnssector heeft ingeschat. De bevordering van duurzame werkgelegenheid in het onderwijs, in de welzijnssector getuigt van een afgewogen werkgelegenheidspolitiek. Wij hebben uitdrukkelijk in de afgelopen maanden het goede evenwicht bepaald tussen wat we zouden reserveren voor het verbeteren van schuldratio aan de ene kant en de inspanningen voor een verbetering van de werkgelegenheid aan de andere kant.

Van den Brande

Niet toevallig zijn wij in het koninkrijk de entiteit die de grootste inspanning levert voor investeringen. De 5 miljard frank uitgetrokken in het kader van de werkgelegenheidsconferentie is meer dan het dubbele van wat de andere overheden samen doen. Maar dat is hun zaak. Een ding is zeker : wij hebben onze verantwoordelijkheid genomen.

Ik geloof zeer sterk in het privé economisch initiatief in al zijn onderdelen. Iedereen speelt daarbij zijn rol. Het beleid moet wel de impulsen geven. Geen enkele fractie in dit half-rond, noch in de meerderheid en ik neem aan noch in de oppositie, is gewonnen voor het opzetten van kunstmatige creaties. Onze afwegingen getuigen van een goed evenwicht.

Wat het beter besturen betreft, stel ik vast dat er grote instemming is over de prioriteiten die we ons hebben opgelegd om het bestuur effectief en efficiënt uit te werken en met het oog op meer dienstbaarheid aan de mensen.

Wat meer bepaald het overleg betreft waar de heren Geysels, Van Grembergen en nog anderen naar hebben verwezen, is het de bedoeling van de Vlaamse regering ieders rol opnieuw te definiëren. Sociale partners kunnen nuttig zijn voor het geven van advies. Zij zijn nuttig en noodzakelijk als er overleg moet worden gepleegd, maar wij pleiten uitdrukkelijk voor het herstel van de politieke verantwoordelijkheid.

Derhalve kan ik u meedelen dat het de bedoeling is van de Vlaamse regering na een evaluatie van alle raden, alle overlegorganen in de verschillende domeinen en op basis van het rapport dat terzake wordt uitgewerkt, te komen tot een sanering van de over-overlegeconomie en de over-overlegstructuren die in Vlaanderen in de loop der jaren zijn ontstaan. Ik voeg daar wel aan toe dat we niet selectief willen optreden. Op het ogenblik van de besluitvorming zullen alle raden en organen van de verschillende sectoren — of het nu om het milieu, de

economie, het sociale, het culturele gaat — op dezelfde wijze worden beoordeeld.

Gisteren heb ik de reële toestand in Vlaanderen op een zakelijke wijze geschetst. Iedereen onder ons kent in zijn gemeente, stad of streek een of meer bedrijven waar de werkgelegenheid bedreigd is. Ik stel vast dat sommigen last hebben met de term “obsessie”. Toch meen ik dat voor wie zich de kwaliteit van een samenleving als doel stelt, de eerste zorg inderdaad moet gaan naar werkgelegenheid, toekomstperspectieven voor de mensen.

De tweede prioriteit is het verwezenlijken van een beter bestuur binnen ordentelijke budgettaire lijnen.

Ik vraag uitdrukkelijk het vertrouwen van de Vlaamse Raad voor dit actieprogramma, waarbij ik iedereen dank die ons ondersteunt bij de dialoog die thans door ons eigen parlement wordt gevoerd over de begroting van 1994 en over de prioriteiten die moeten worden gesteld. Dit programma is weloverwogen en houdt rekening met de bekommernissen van de bevolking, het doet een beroep op de verantwoordelijkheid van iedereen in Vlaanderen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, ik wil het debat afronden met de opmerking dat minister Van den Brande steeds verwijst naar het document Vlaanderen-Europa 2002. Met betrekking tot de schuld verwijst hij echter naar het jaar 2010. Vroeger werd voor de schuldstabilisatie eveneens het jaar 2002 vooropgesteld. Dit zegt alles over de begrotingsorthodoxie. (*Rumoer*)

Mijnheer de voorzitter, wij hebben zopas vernomen dat de minister-president het vertrouwen van de meerderheid vraagt voor zijn beleidsverklaring. Graag had ik vernomen op welke wijze wij hierover uitspraak zullen doen.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik heb de indruk dat de minister-president het niet wil begrijpen. Ik meen nochtans dat wij onze opvattingen bijzonder duidelijk hebben verwoord. Mijnheer de minister-president, u zegt dat de tewerkstelling een prioriteit is. Ik kan u hierin grotendeels volgen. Ik begrijp echter niet dat u de eis voor de federalisering van de sociale zekerheid vandaag niet tot de uwe maakt. Om de tewerkstelling in Vlaanderen te kunnen realiseren, hebben wij middelen nodig. Deze middelen zijn beschikbaar, ondanks de schuldenlast. U moet dit geld, deze miljardenstroom van Vlaanderen naar Wallonië, waarop Vlaanderen recht heeft, opeisen.

Uw verklaringen zijn louter demagogisch en naast de kwestie.

Mijnheer de minister-president van Vlaanderen, u moet de moed hebben om die eis vandaag te stellen. Het sociaal pact kan niet tot stand komen zonder de federalisering van de sociale zekerheid. Indien u hiertoe niet bereid is, is u niet waard om deze Vlaamse Executieve, deze meerderheid in Vlaanderen te leiden. Het is een enorme vergissing dat deze eis op dit ogenblik niet wordt gesteld.

U wil deze eis blijkbaar niet stellen, wellicht kan en mag u hem niet stellen omdat u onder druk staat van het ACV, dat in deze regering en in de federale regering nog steeds de touwtjes in handen heeft. Zolang deze Raad de marionet blijft van de federale regering, zolang u naar het pijpen van Dehaene blijft dansen, zal er voor Vlaanderen niets veranderen. U moet deze eis stellen in het belang van Vlaanderen, het enige belang dat wij moeten dienen.

Ik zou ook nog graag even reageren op wat mevrouw Demeester in haar propagandatoespraak heeft gezegd. Zij verklaarde dat de Vlamingen fier moeten zijn op hun Vlaamse Executieve en op hun begroting. Meer zelfs, volgens haar doet Vlaanderen het minder slecht dan Wallonië en dus doet Vlaanderen het uiteindelijk goed.

Dit soort syllogisme in de zin van Ik

Dewinter

kan in mijn kostuum ; dat kan in mijn valies ; dus kan ik in mijn valies is misschien wel goed aan de toog in het plaatselijk café in Zoersel maar dat voldoet niet als antwoord aan de volksvertegenwoordiging. (*Applaus bij VB*)

Mevrouw de minister, u moet de moeite doen een aantal intellectuele argumenten aan te halen in plaats van dit soort al te simpele redenering.

Ik wens nog een kort antwoord te geven op iets dat misschien naast de kwestie is, maar dat niet door mij maar wel door de heer Van Grembergen is aangebracht. Ik begrijp niet goed wat die opmerking doet in het debat over de Septemberverklaring, maar hij vond het blijkbaar nodig om zich in verband met Zuid-Afrika te verantwoorden ten opzichte van mevrouw Aelvoet. Hij verklaarde dat zijn partij al twintig jaar achter de eisen van het ANC staat.

Mijnheer Van Grembergen, u mag verklaren wat u wil, maar de waarheid heeft haar rechten. Wij gaan hier geen achterhoedegevecht leveren, want dat is niet nodig. Ik stel echter voor het boek Zondebok Zuid-Afrika te lezen van een van de stichters van de Volksunie, van de algemeen secretaris van de Volksunie en ook — ik kan het ook niet helpen — stichter van Protea. Dit boek werd voor een groot deel in naam van uw partij geschreven. Ik meen dat in dat boek wel andere dingen worden verteld dan twintig jaar achter het ANC staan en dat u door dergelijke uitspraken de waarheid op een wel grove manier geweld aandoet.

Mijnheer de voorzitter, tot slot alleen nog dit. Ik betreur het dat de meerderheid van het Vlaams parlement niet de politieke moed heeft gehad om een voor Vlaanderen essentiële, cruciale eis te stellen. De regering is daar op het ogenblik blijkbaar niet toe gemachtigd door haar vakbonden die met dit sociaal pact nog als enigen aan de touwtjes trekken in ons land en dat gesloten wordt in ruil voor

meer macht voor de vakbonden en de patroonsorganisaties en minder verantwoordelijkheden voor de politici. We gaan nu ook in Vlaanderen het *débaclé* tegemoet. In naam van de solidariteit, die in feite diefstal is, zal men weigeren de federalisering van de sociale zekerheid hier ter sprake te brengen naar aanleiding van dit debat of het sociaal pact.

Dit is een criminele fout die ons in de toekomst duur te staan zal komen. (*Applaus bij VB*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Dan is het debat gesloten.

Dames en heren, ik ben een antwoord schuldig op de vraag van de heer Denys. Gelet op het feit dat voor de eerste maal een Septembernota wordt ingediend, wordt zulks niet vermeld in het reglement.

De gevolgde procedure is deze van een regeringsverklaring van de Executieve die het vertrouwen vraagt bij haar installatie. Het is de uitdrukkelijke wens van het uitgebreid bureau dat een stemming wordt gehouden onmiddellijk na het debat.

Hiermee scheppen we wellicht een traditie.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het vertrouwen dat de Vlaamse regering bij monde van haar voorzitter aan de Raad heeft gevraagd.

De leden die het vertrouwen schenken, stemmen ja, de anderen stemmen neen of onthouden zich.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

141 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

87 leden hebben ja geantwoord ;
52 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

Ja hebben geantwoord :

Anciaux V.
Ansoms J.
Appeltans L.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Bossuyt G.
Bourgeois M.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Creyf S.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Clerck S.
Demeester-De Meyer W.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
Didden M.
Dupré J.
Eyskens M.
Geens G.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Martens L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Sarens F.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E . .
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Tant P.
Taylor J.

Voorzitter

Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Vande Lanotte J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Poorten M.
Van der Sande J.
Vandeurzen J.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hooland R.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verleyen I.
Vermassen G.
Weckx H.
Weyts J.

NEEN hebben geantwoord :

Aelvoet M.
Anthuenis G.
Barbé L.
Berben P.
Beysen E.
Bosman R.
Buisseret X.
Chevalier P.
Cordeel M.
Daems R.
De Boeck A.
De Maght-Aelbrecht A.
De Man F.
Demeulenaere J.
Denys A.
Deswaene R.
De Vlieghe W.
Dewinter F.
Dierickx L.
Dillen M.
Dua V.
Eeman J.
Geysels J.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goossens W.
Leduc J.
Maertens M.
Neyts-Uytbroeck A.-M.

Peeters W.
Pierco L.
Platteau S.
Raes R.
Spinnewyn J.
Standaert L.
Tavernier J.
Van den Eynde F.
Van Dienderen H.
Van Hauthem J.
Van Mechelen D.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Rossem J.-P.
Van Wallegghem R.
Vautmans V.
Vergote F.
Verlinden A.
Vermeiren F.
Verreycken W.
Verwilghen M.
Wierinckx R.
Wymeersch F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Caubergs J.
Devolder J.
Dewael P.

De Raad verleent dus het vertrouwen aan de Vlaamse regering.

De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de voorzitter, u kent beter dan wij het quorum dat moet worden behaald. Minister-president Van den Brande heeft tot tweemaal toe het vertrouwen gevraagd. Wij hebben vanmiddag het belangrijk, politiek incident gehad tussen een fractieleider van de meerderheid en een minister over het mestactieplan. Ik stel vast dat de meerderheid zelfs niet in voldoende getale aanwezig is. Ik vind het een schande in die omstandigheden het vertrouwen te vragen. (*Applaus bij de oppositie*).

De voorzitter : De heer Dewael heeft het woord.

De heer P. Dewael : Mijnheer de voorzitter, ik heb mij onthouden omdat ik een stemafpraak heb met de heer Van Hecke.

De voorzitter : De heer Devolder heeft het woord.

De heer J. Devolder : Mijnheer de

voorzitter, ik heb mij onthouden omdat ik een stemafpraak had met de heer Landuyt. Normaal zou onze fractie geen stemafspraken maken, maar wij hebben een uitzondering gemaakt voor de heer Landuyt omdat hij om dringende reden naar huis is geroepen.

De voorzitter : De heer Caubergs heeft het woord.

De heer J. Caubergs : Mijnheer de voorzitter, ik wens een correctie aan te brengen. Ik heb neen gestemd, maar ik had een stemafpraak met de heer Ghesquière en wens mij te onthouden.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer J. Caudron gehouden interpellatie tot de heer T. Keichtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm – 381 (1992-1993)- Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heer Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer Caudron gehouden interpellatie tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm.

De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, op 6 juli heb ik in de Vlaamse Raad minister Kelchtermans geïnterpelleerd over het eventuele machtsmisbruik, nepotisme, vriendjespolitiek, wetsovertredingen en wanbeleid van de burgemeester van Zwalm. (*De oppositie verlaat het halfroond*)

Caudron

Mijnheer de minister, ik heb u bij die gelegenheid 19 vragen gesteld. U hebt mij in uw antwoord begrip en enig geduld gevraagd omdat LI op die 19 vragen toch niet onmiddellijk kon antwoorden. Ik heb dat toegezegd. U beloofde mij dat u een grondig onderzoek zou organiseren, onder meer door twee secretarissen-generaal. Welnu, na 85 dagen heb ik nog altijd geen enkel antwoord gekregen. Op een aantal vragen kon toch vrij vlug een antwoord worden verstrekt.

Ik geef u enkele voorbeelden.

Heeft de gemeentedienst van Zwalm zonder vergunning een weg aangelegd om de villa van de dochter van de burgemeester te kunnen bereiken ?

Is het waar dat de villa van de schepen van middenstand zonder bouwvergunning is neergeplant in een agrarisch, landschappelijk waardevol gebied ?

Klopt het dat de provinciale instanties besloten hebben dat deze onwettig gebouwde villa tegen 15 mei 1992 moest worden afgebroken ?

Is het waar dat de burgemeester aan een spoorwegovergang een weg liet afleiden en verhard op kosten van de gemeenschap omdat zulks voordelig was en is voor de bouwgronden die hij daar in eigendom heeft ?

Zijn er in Zwalm gemeentelijke sluikstorten ?

Is het waar dat een vrachtwagen van de gemeentedienst van Zwalm de kerkhofmuur met zijn waardevolle smeedijzeren hekken platgewalst heeft, ook hier vanzelfsprekend zonder vergunning ?

Het verwondert mij dat u op deze vragen nog geen enkel antwoord hebt gegeven. Ik luister met aandacht naar uw reactie.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : U hebt die verschillende vragen inderdaad bij uw interpellatie gesteld. Ik heb toen afgesproken dat ik deze vragen

aan de secretaris-generaal — die dat via de directeur-generaal inmiddels heeft gedaan — zou voorleggen en dat ze geval per geval zouden worden onderzocht en beantwoord. Ik moet helaas vaststellen dat ik nog geen sluitende antwoorden heb op deze vragen. De secretaris-generaal is bezig met het verzamelen van de antwoorden op alle vragen die u hebt gesteld. Ik blijf dus bij mijn voorstel van toen : zodra ik vanwege de secretaris-generaal de antwoorden heb, zal ik u deze ter beschikking stellen en zelf ook de nodige conclusies trekken.

De heer J. Caudron : Mijnheer de minister, ik ben van oordeel dat de meeste vragen op zeer korte tijd kunnen worden beantwoord. Ik reken erop dat u als bevoegd minister de secretaris-generaal en het volledige onderzoek zal kunnen beïnvloeden zodat deze vragen zo vlug mogelijk worden beantwoord. Ik heb ook genoteerd dat u daaruit de conclusies zult trekken.

De voorzitter : De heer Barbé had het woord gevraagd. Hij is niet meer

aanwezig.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

85 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
76 leden hebben ja geantwoord ;
9 leden hebben zich onthouden ;

AANWEZIG :

Ansoms J.
Appeltans L.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Bossuyt G.
Bourgeois M.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Caubergs J.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Clerck S.
Demeester-De Meyer W.

Fractievoorzitter Lode Hancké (SP) greep de Septembernota van de Vlaamse regering aan om te debatteren met de Vlaamse liberalen en democraten over hun maatschappijproject

Voorzitter

De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
De Roo J.
Desmet P.
Detiège L.
Devolder J.
Dewael P.
Didden M.
Dupré J.
Eyskens M.
Geens G.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Lisabeth C.
Logist M.
Martens L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Sarens F.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Swennen G.
Swinnen R.
Tant P.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M
Vande Lanotte J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Poorten M.
Van der Sande J.
Vandeurzen J.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hooland R.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.

Van Looy J.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verleyen I.
Vermassen G.
Weys J.

AFWEZIG :

Aelvoet M.
Annemans G.
Anthuenis G.
Barbé L.
Berben P.
Beysen E.
Bosman R.
Bourgeois A.
Bril L.
Buchmann J.
Buisseret X.
Chevalier P.
Claes W.
Cordeel M.
Cortois W.
Coveliers H.
Daems R.
De Boeck A.
De Croo H.
Dehaene J.-L.
De Keersmaeker P.
De Maght-Aelbrecht A.
De Man F.
Demeulenaere J.
Denys A.
Deprez P.
Derycke E.
De Seranno J.
Deswaene R.
De Vlieghere W.
Dewinter F.
De Wulf R.
Dierickx L.
Dillen M.
Dua V.
Eeman J.
Gabriels J.
Geysels J.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goossens W.
Kempinaire A.
Landuyt R.
Leduc J.
Leysen A.
Maertens M.
Marsoul H.
Martens W.
Monset L.

Pede J.
Peeters W.
Pierco L.
Platteau S.
Raes R.
Ramoudt D.
Sauwens J.
Smet M.
Spinnewyn J.
Standaert L.
Swaelen F.
Taelman W.
Tavernier J.
Tobback L.
Van Aperen A.
Van den Eynde F.
Van Dienderen H.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Rompaey R.
Van Rossem J.-P.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verlinden A.
Vermeiren F.
Verreycken W.
Verwilghen M.
Wierinckx R.
Willockx F.
Wymeersch F.

AFWEZIG met kennisgeving :

Arts A.
Breyne P.
Cardoen G.
Colla M.
De Groot E.
Dielens F.
Flamant E.
Ghesquière F.
Laverge J.
Maximus L.
Seeuws W.
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Van Hecke J.
Vogels M.

Ik stel vast dat het quorum niet is bereikt.

De hoofdelijke stemming is dus zonder gevolg. Derhalve stel ik voor de stemming om 18.20 uur te herhalen.

Gaat de Raad hiermee akkoord ?
(Instemming)

Voorzitter

— *De vergadering wordt geschorst om 18.10 uur.*

— *De vergadering wordt hervat om 18.23 uur.*

De voorzitter : Aan de orde is de herhvatting van de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heer Van Vaerenbergh C.S. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer Caudron gehouden interpellatie tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm.

Vraagt iemand het woord ? (*Neen*)

Beigin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

86 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

76 leden hebben ja geantwoord ;

1 lid heeft neen geantwoord ;

10 leden hebben zich onthouden.

AANWEZIG :

Ansoms J.
Appeltans L.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Bossuyt G.
Bourgeois M.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Caubergs J.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
De Batselier N.
De Bremaecker J.
De Clerck S.
Demeester-De Meyer W.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
Devolder J.

Dewael P.
Dupré J.
Geens G.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Martens L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Sarens F.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Sleeckx J.
Smet M.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Tant P.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M
Vande Lanotte J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Poorten M.
Van der Sande J.
Vandeurzen J.
Van Grembergen P.
Van Hooland R.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompuy E.
Van Rossem J.-P.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Verleyen L.
Vermassen G.

Weyts J.

AFWEZIG :

Aelvoet M.
Annemans G.
Anthuenis G.
Barbé L.
Berben P.
Beysen E.
Bosman R.
Bourgeois A.
Bril L.
Buchmann J.
Buisseret X.
Chevalier P.
Claes W.
Cordeel M.
Cortois W.
Coveliers H.
Daems R.
De Boeck A.
De Croo H.
Dehaene J.-L.
De Keersmaecker P.
De Maght-Aelbrecht A.
De Man F.
Demeulenaere J.
Denys A.
Deprez P.
Derycke E.
Deswaene R.
De Vlieghe W.
Dewinter F.
De Wulf R.
Didden M.
Dierickx L.
Dillen M.
Dua V.
Eeman J.
Eyskens M.
Gabiels J.
Geysels J.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goossens W.
Kempinaire A.
Landuyt R.
Leduc J.
Maertens M.
Marsoul H.
Martens W.
Monset L.
Pede J.
Peeters W.
Pierco L.
Platteau S.
Raes R.
Ramoudt D.
Sauwens J.
Spinnewyn J.
Standaert L.

Voorzitter

Taelman W.
Tavernier J.
Tobback L.
Van Aperen A.
Van den Eynde F.
Van Dienderen H.
Van Eetvelt J.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Rompaey R.
Van Wambeke H.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verlinden A.
Vermeiren F.
Verreycken W.
Verwilghen M.
Wierinckx R.
Willockx F.
Wymeersch F.

AFWEZIG met kennisgeving :

Arts A.
Breyne P.

Cardoen G.
Colla M.
De Groot E.
Dielens F.
Flamant E.
Ghesquière F.
Laverge J.
Maximus L.
Seeuws W.
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Van Hecke J.
Vogels M.

Ik stel vast dat het quorum andermaal niet is bereikt. De hoofdelijke stemming is dus zonder gevolg.

Ik meen dat ik de tolk van u allen ben wanneer ik de onverantwoorde afwezigheid van een aantal collega's, scherp aan de kaak stel. (*Applaus*)

De namen van de aanwezigen, van de afwezigen en van degenen die met opgave van reden afwezig zijn, worden opgenomen in het Beknopt Verslag en in de Handelingen en zijn ter beschikking.

Vervolgens deel ik u mee dat, zoals is bepaald in het reglement, wij de stemmingen morgen bij de aanvang van de plenaire vergadering, derhalve om 10 uur, dienen te hervatten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur terug bijeen voor de hervatting van de stemming.

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering is gesloten om 18.25 uur.*
